

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
443 A 46

HERAKLIUS,

TREURSPEL.

t'AMSTELDAM,

By d'Erven van ALBERT MAGNUS, op de Nieuwendyk, in den Atlas, 1695.

Met Privilegie.

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

OPDRAGT

Aan den HEER

LAURENS BAAK,

Heer van Wulverhorst, &c.

Geleerde Baak, die, door uw lessen,
Der Dichtren Baak verstrekt aan 't Y,
Beminnaar van de Zanggodessen,
O Toetsteen van myn Poëzy!
Het zal u, hoop ik, niet mishaagen,
Dat ik dees Franschen Byzantyn,
In 't Hollandsch kleed, u op kom dragen,
Dat hy met uwe naam, verschyn'
Op Amstels hooge Treurtoonelen;
Daar hy, door 's Voedsters zorg behoed,

Gerechte Wraak haar rol laat Speelen,
En d' Aartstieran, die eerst verwoed
Zyn' waarden Vader bragt om 't leeven,
Waarom Byzance zucht en treurt,
Door trouwe Ekzuperes gesteeven,
Stort van den Rykstroon op zyn beurt.
Zo hy zich altelaag laat hooren,
Niet als uw Samson redeneert,
Dat quets niet uw naauwkeurige ooren:
Hy heeft geen Duits by u geleert,
By u, wiens Bybelsche gezangen
Zo zinryk zyn, als groots van trant:
't Zy Israël, van druk bevangen,
Klaagt om zyn lieve Vaderland,
Of daar gy in den gloenden Oven,
Op onnavolgelyken toon,
Dry Jongelingen God doet loven,
Of Babels Hoer schopt van den Troon,
Of Mozes door 't Roômeer gaat leijen
Ten trots van Pharos Krygsbanier,
Of Bruid en Bruidegom leert vleijen,

Ont-

Ontſteeken door een heilig Vier.
Ontfang, o Glory van de Baaken,
Dan dit geringe Konſtbanket.
Een Schootel moes kon Goden ſmaaken,
Hen door Philemon voorgezet.
Myn Zangnimf zal haar wit beſchieten,
Mag zy dat zelve lot genieten.

F. RYK.

Copie van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Westvriesland, doen te weten. Also Ons vertoont is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwburgh tot Amsterdam. Dat sy Supplianten sedert eenige Jaren herwaerts met hunne goede vrinden hadden gemackt en ten Tooneel gevoert verscheiden Wercken, soo van Treurspelen, Blyspelen als Kluchten, welcke sy lieden nu geerne met den druck gemeen wilden maecken, doch gemerkt dat dese wercken door het nadrucken van anderen, veel van haer luyster, soo in Tael als Spelkonst souden komen te verliesen, ende alsoo sy Supplianten hen berooft souden sien van hun bysonder oogwit om de Nederduytsche Tael en de Dichtkonst voort te setten soo vonden sy hen genootsaekt, om daer inne te voorsien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanigh versoeckende, dat wy omme redenen voorsz. de Supplianten geliefden te verlenen Octroy ofte Privilegie, ommealle hunne wercken reets gemaeckt ende noch in 't licht te brengen, den tyt van vyftien Jaren alleen te mogen drucken en verkopen of doen drucken en verkopen, met verbot van alle anderen op seeckere hooge peene daer toe by Ons te stellen ende voorts in communi forma. Soo IS 't, dat Wy, de Zake en 't Versoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesende ter bede van de Supplianten, uyt Onse rechte wetenschap, Souveraine Magt ende authoriteyt deselve Supplianten geconsenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, consenteren, accorderen ende octroyeren mitsdesen, dat sy geduurende den tyt van vyftien eerst achtereenvolgende Jaren de voorsz. werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyt tot tyt door haer gemaekt ende in 't ligt gebragt sullen werden, Binnen den voorsz. Onsen Lande alleen sullen mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkopen. Verbiedende daerom allen ende eenen yegelyken de selve werken naer te drukken ofte elders naer gedruckt binnen den selve Onsen Lande te brengen, uyt te geven ofte te verkopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte in gebrachte ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens daer en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier die de calange doen sal, een derde-part voor den Armen der plaetse daer het casus voorvallen sal, ende het resterende derde-part voor de Supplianten. Alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met desen Onsen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare schade door het nadrucken van de voorsz. werken, daer door in geenige deele verstaan, den Inhoude van dien te Authoriseren, ofte te avouëren, ende veel min de selve onder Onse protectie ende bescherminge eenig meerde credit, aansien ofte reputatie te geven, nemaer de Suppliante, in cas daar in yets onbehoorlijkx soude mogen influëren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselijk begerende, dat by aldien sy desen Onsen Octroye voor de selve Werken sullen willen stellen, daer van gene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken; nemaer gehouden sullen wesen, het selve Octroy in 't geheel

heel

heel ende ſonder eenige Omiſſie daar voor te drukken ofte te doen drucken; ende dat ſy gehouden ſullen zyn een Exempelaer van alle de voorſz werken, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van Onſe Univerſiteyt tot Leyden, ende daer van behoorlyk te doen blyken. Alles op pœne van het effect van dien te verlieſen. Ende ten eynde de Suppliante deſen Onſen conſente Octroye mogen genieten als naar behooren: Laſten wy allen ende eenen yegelyken die 't aengaen mach, dat ſy de Suppliante van den inhoude van deſen doen, laten en gedogen, ruſtelyk, en volkomentlyk genieten en ceſſerende alle beletten ter contrarie. Gedaan in den Hage onder Onſen Grooten Zegele hier aan doen hangen, den XIX September. in 't Jaer onſes Heeren en Zaligmakers duyſent ſes hondert vier en tachtig.

G. FAGEL.

Ter Ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT

De tegenwoordige REGENTEN van de SCHOUWBURG, hebben het recht der bovenſtaande PRIVILEGIE, voor het *Treurſpel* van HERAKLIUS, vergund aan de Erfgenaamen van *Albert Magnus.*

Iu Amſterdam, den 21 *April*, 1695.

VERTOONERS.

PHOCAS, *Keizer van 't Oosten.*

HERACLIUS, *Zoon van Keizer Mauritius, Minnaar van Eudoxe, aangezien voor Martiaan.*

MARTIAAN, *Zoon van Phocas, aangezien voor Leonsus, Zoon van Leontine, Minnaar van Pulcheria.*

PULCHERIA, *Dochter van Keizer Mauritius, Minnares van Martiaan.*

LEONTINE, *gewezene Voedster van Heraclius en Martiaan.*

EUDÓXE, *Dochter van Leontine, Minnares van Heraclius.*

CRISPUS, *Zwager van Phocas.*

EXUPERES, *inbooreling van Konstantinopele.*

AMINTAS, *Vrind van Exuperes.*

Een Dienaar van Leontine.

Het Tooneel is te Konstantinopele.

HERAKLIUS,

TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

PHOKAS, KRISPUS.

PHOKAS.

JA, Krispus, 't zy hoe groot een Kroon is van vermoogen,
De glans is valsch, die van haar afstraald in onze oogen.
Die van den Hemel met een' Scepter word vereerd,
Kent haar' bekomm'ring niet, voor hy ze zelfs Regeerd:
Met duisent zoetigheên schynt zy verzelt te weezen;
Maar zy veroorzaakt zórg, en een geduurig vreezen.
Die waant, dat zyne troon voor eeuwig vast zal staan,
Voeltze onder zyne voet wegzinken en vergaan:
Inzonderheyd zo hy, uit laage stam gesprooten,
Gelyk als ik, daar heeft zyn Meester afgestooten:
En van een slecht Zóldaat, in 't Ryks-bewind gesteld,
Dat heeft verkreegen en behouden door geweld.
Hoe meerder zulk een door zyn woede heeft doen sneeven,
Hoe hem de straf, die hy voorziet, te meer doet beeven:
Want wyl hy zelve niet, als gruw'len heeft gedaan,
Vreest hy, dat zulks hem mede in 't eind zal doen vergaan.
Myn Ryks-troon is gebout, zint eene reeks van jaaren,
Op lyken, die om staats-belang gesneuveld waaren.
'k Heb, om gerust dit Ryk te houden in myn macht,
Mauritius, met zyn vyf Zoonen omgebragt:

Doch

Doch 'k heb vergeefs myn door hun dood ten Troon verheeven,
Zoo zy die wank'len doen. Men doet een Prins herleeven,
Een jongeling, reeds in het bloejenst van zyn jeugd;
Byzantium verwacht zyn komst, en 't Volk, verheugd
In myn verdriet, schynt, als gy zegt, gansch opgetoogen:
't Wil lichtgeloovig in myn nadeel zyn bedroogen
Door de eerste, die, met magt gewapend, durft bestaan,
My te verdelgen en geheel te doen vergaan.
Die zich durft vleijen, dat hy mede is van de looten,
Uit vorst Mauritius, of dat geslacht gesprooten,
Kend gy zyn naam niet, daar dit valsch gerucht van gaat?

KRISPUS.

Het is Heraklius die na uw leeven staat.

PHOKAS.

De vinder van 't gerucht moest dit meer schyn noch geeven.
Heraklius kan my verschrikken, noch doen beeven:
Zyn' Dood is zeker, en wy zagen 't al te klaar,
Om uit dat valsch gerucht het alderminst gevaar
Te vreezen: hy genoot zes maanden naaulyks 't leeven,
Als hem een dolk wierd, op myn wil, in 't hert gedreeven:
Wanneer de zuigeling, noch vers met zog gevoed,
Uit zyne wonden veel meer melk ontliep, als bloed.
Na ik die gansche stam deed in zyn bloed versmooren,
Heeft myne bedgenoot het leevenslicht verlooren,
My heugt noch, hoe het kind twee dagen wierd gezocht
En was het niet ontdekt en in myn macht gebrogt
Door Leontine, hy zou lichtelyk noch leeven.
'k Heb haar tot loon myn Zoon Prins Martiaan gegeeven;
En haar als Voedster zulk een waardig pand vertrouwd,
Dat, zonder moeder en by na al eeven oud,
Was nagebleeven. Zie, met welke dwaaze reden
Het Volk noch onderhoud hunn' lichtgeloovigheden.

KRISPUS

KRISPUS.

'T Is waar, 't gerucht, myn Heer, heeft wel een valsche
ſchyn:
't Behaagt hen echter, hoe belachchelyk 't mag zyn.
Doch 't zal u licht zyn, om het oproer voor te komen,
Eer zulks voor waarheid by het Vólk werd aangenomen.
Toen gy Mauritius en' 't Keyſerlyk geſlacht
Geheel uitroeide, door uw onbepaelde macht,
Wierd maar één dóchter uit dat bloed door u behouwen,
Zelf met voorneemen, om haar aan een Prins te trouwen,
Die 't noodlót had geſchikt, na u ten Troon te treên.
Het Vólk bemind ſlechts in Pulcheria alleen
Tiberius, en 't bloed daar zy komt af te daalen.
Elk zal vernoegt u zien met deeze Rykskroon praalen.
Indien zy, na uw dood, aan 't Keyſerlyke bloed
Van Vorſt Mauritius voorzêker komen moet:
Neen, 't zal niet loopen na de ſchaduw van een Broeder,
Zo gy de zuſter zelf verſtrekt tot een Behoeder;
En zy haar ziet door u betreên haar s' Vaders Troon.
Pres dan dat huw'lyk aan. Prins Martiaan uw zoon
Gaat, in het oorlog, aan 't gevaar te bloot zich geeven,
Verachtlyk ſpelende met zulk een kóſtlyk leeven.
Gy had voor lang gezien verydeld dit beſluit,
Had zulks Leonſus, door zyn kloekheyd, niet geſtuit:
Ja, zonder deeze Held, voor wien het al moet beeven,
Was Martiaan, myn Heer, gevangen, óf van 't leeven
Berooft geweeſt. Doch eer hy in de ſtryd zyn bloed
Uit ſtort, en ſneuveld, zo hy daar tóch ſneuv'len moet,
Moet u de Prins, uit Vórſt Mauritius na laaten
Een jonge neef, tot zuil van uw gebied en ſtaaten:
Die, door 't vereenigen dier Huizen, voor u wint
De gunſt van 't Volk, 't welk nóch Mauritius bemind.

PHOKAS

Wat voordeel kan my zulk een heilzaam opzet geeven,
Dewyl my alles in 't volbrengen wil weêrſtreeven?

'tSchynt, dat Pulcheria, lang met myn Zoon, besloot
Die Echt te ontvlieden, ja, alwaar't zelf door de dood:
De haat en vyandschap, die in hunn' harten woonen,
Is de oorzaak, dat zy zich hier in weerspannig toonen,
Zy schrikt, als zy my ziet, schoon ik haar heb behoed,
En de eer, die zy my toont, strydt tegens haar gemoed:
'tHerdenken van haar staat, vernieuwt in haar gedachten,
Vervoert haar, om myn macht hoogmoedig te verachten.
Die wederspannigheid heeft haare moeder, die
Ik lang wouw spaaren, aangekweekt; en ik voorzie,
Dat my noch in 't vervolg 't hartnekkig tegenstreeven
Zal straffen: om dat ik haar hiel te lang in 't leeven.

KRISPUS.

Gebruik dan vry geweld, en vólg uw wil, myn Heer:
Want die hen vleid, verhard hun harten meer en meer.
Als zachtheit vrucht'loos is, dan steunt geweld op reeden.

PHOKAS.

'k Wil ook beteugelen deez' dag haar korzelheden.
'k Heb haar ontboden; niet om haar te vleijen, neen,
'k Wil, dat zy vólg myn' wil en myn genegentheên,

KRISPUS.

Zy nadert.

TWEEDE TOONEEL.

PHOKAS, KRISPUS, PULCHERIA.

PHOKAS.

EIndelyk moet gy myn wil volbrengen:
Het Ryk, Mevrouw, kan nu geen uitstel meer gehengen:
't Moet Keisers hebben op de Bizantynsche Troon.
Ik wacht die Vorsten uit uw trouw met myne Zoon:
Voor al de zorg, die 'k voor uw jonkheid had vóordeezen,
Zal dit voorwaar een kleene erkentenisse weezen.
Dat gy op deeze dag myn wil niet wederstreef,

Maar eene gift ontfang, die myne hand u geef.
't Zal u geen ſchande zyn: bedenk myn groot vermoogen:
Myn Zoon en Kroon zyn die zoo weinig in uwe oogen?
Na zoo veel weigerings bied ik ze u weeder aan:
Aanvaardze: ik wil, dat gy my niet zult wederſtaan:
Gy moet uw hart na myn' genegentheden voegen,
Me als meeſter vreezen, of als Vader vergenoegen.
En zoo ge uw haat tot my noch aankweekt en durft voên:
Die niet bemind is, kan zich zelf wel vreezen doen.

PULCHERIA.

'k Was dankbaar, voor de zorg, die ge in myn kindſche dagen,
Gelyk gy roemd, voor my geſtadig hebt gedraagen.
Zoo lang my is vergunt een vrye keur en magt,
Heb ik myn recht ſteeds met eerbiedigheid betracht:
Maar nu ge my wilt naar uw dwinglandy doen leeven,
Is 't eind'lyk tyd, Barbaar, uw wil te wederſtreeven,
My te verklaaren, dat ik ſpreek, als Dochter van
Een Keizer, tegens u, o wreede, als myn Tyran.
Gy moeſt my 't edel bloed, waar uit ik ben geſprooten,
Verborgen hebben, om het geen gy had beſlooten,
Naar uwe wenſchen, te volvoeren; want om my
Te doen gelooven, dat die gift zoo wàardig zy,
Moeſt ik, gelyk voor heen, noch gans onkundig weezen,
Dat Vorſt Mauritius myn Vader was voor dezen.
Bezie uw' gift eens, 't is een gift, die 'k haaten moet,
Wiens weigring, zoo gy waand, uw' achtbaarheid misdoet.
Gy geeft my, zo ge zegt, uw Zoon en Kroon daar neven:
Is 't laatſte 't uwe wel? dat gy aan my wilt geeven?
Hebt gy wel eigendom aan dit gebied? o neen:
De Kroon, door 't voorrecht van myn bloed, komt my alleen:
En uwe Zoon is my niet waardig, o Verrader:
Om dat hy is geteelt van zulk een ſchelmſche Vader

'k Verstaa uw mildheid niet, gy spreekt van geeven, daar
Gy my slechts weder geeft, 't geen gy eerst naamt, Barbaar.
Dewyl gy hem, met my, wilt zien ten Troon verheven,
Geeft gy me 't Ryksgebied, alleen om 't u te geeven.
Verwyt myn haat niet meer, dat ik van myne stam,
Die gy verdelgde, noch u woede alleen ontkwam;
Die valsche goedheid kwam niet voort uit mededoogen:
Uw staatsbelang alleen heeft u daar toe bewoogen:
't Was om uw voordeel, dat gy my in 't leeven liet,
O wreede, maar om myn onnosle jonkheid niet.
Nu gy de Rykstroon, door uw onrechtvaardigheeden,
Ziet wankelen, wilt gy dat ik die zal bekleeden,
Om u slechts meerder te verzekren van 't Gebied:
Verdenk Pulcheria van zulk een lafheid niet.
'k Weet, dat de Troon, waar op ge als Dwingland zyt verheven
My toebehoort, dat ik daar moet de wetten geeven,
En al de Waereld voor myn magt geboogen zien,
Dat ik het Ryk, 't welk gy regeert, zelf moet gebiên:
Maar ik begeer het niet, zoo lang dat, o Verrader,
Is met het bloed geverft van myn vermoorde Vader:
Wanneer 't door 't uwe weer gezuivert is daar van,
Zal 't my een heuchlyk en zoet voorwerp zyn, Tieran.
Door uwe dood wil ik my zien ten Troon verheeven.
Ja, 'k haat u eeuwig, 'k word alleen door wraak gedreeven.
Zoo is Pulcheria, zoo wil ze zyn, Barbaar.
Laat u een ander (maar verg zulks niet meer van haar)
Als Vader eeren, of als Meester dienstbaar weezen:
Ik ben te moedig om de Beul myns bloeds te vreezen,
Of hem te vleijen.

PHOKAS.

'k Heb myn toorn geweld gedaan,
Om u te aanhooren en uw neiging te verstaan.

Ik merk wat u misleid, en my zoo zeer doet haaten:
'k Acht u te veel, om in die dwaaling u te laaten.
Veracht myn Scepter en dit Keiserlyk gebied,
Dat ik uw vader heb ontrukt; maar denk ook niet,
Dat uw gesag my diend, om 't vredig te bewaaren.
'k Regeer gants Oosten, sonder u, sint twintig jaaren:
En 'k had daar recht toe, door de keur, die 't volk toen deed:
Daar is geen erf-recht, tot dit Ryk, gelyk gy weet:
Het Krygs-volk heeft de magt, hem, dien het kan behaagen,
Gelyk hun wettig Vorst, den scepter op te draagen.
Dit is ons lot, dat, in 't verandren van den staat,
D'een Keizer werd gekroond, en d'ander 't leeven laat.
Om dat ik, door het Volk, wierd op den Troon verheven.
Moest Vorst Mauritius de Rykskroon en het leeven
Verliezen: 't was my leed dit schouspel aan te zien:
Maar 't moest nootzakelyk, tot rust van 't Ryk, geschiên,
'k Heb zulks gedoogt, hoe zeer 't myn ziel ook kon mishagen:
Maar om het Ryk weer aan zyn Stamhuis op te draagen,
Deed ik, wat ik vermogt: 'k behield een Dochter, die
'k Alleen uit vrye keur van 't Ryk, 't welk ik gebie,
Maak deelgenoot: en schoon 'k uw hulp niet heb van nooden,
Werd u een goed, dat my behoord, zelf aangebooden.

PULGHERIA.

Verachtlyk hoofdman van een bende, die 't Gebied
Alleen door oproer hebt verkreegen, schaamt ge u niet,
U zelf een wettig Vórst van dit Gebied te noemen?
Durft gy nóch op uw' deugd en keur van 't Krygsvólk roemen,
Die met geweld verkreegt den Keyzerlyken magt,
En al de mynen hebt rampzalig omgebragt?
Gy beeld u in, dat zulks tot nut van 't Ryk verstrekte,
Dat die onmenschlykheid uw naam geensins bevlekte:

Ja, wat noch meer is, gy, gy beeld u zelf noch in,
Dat ik die gruweldaân kan bannen uit myn zin:
Maar laat ik op myn beurt u beeter onderrichten:
Schoon 't erfrecht lange tyd voor 't woeſt geweld moeſt zwichten,
En ſchoon de Troon lang door Verraders is bekleed,
Is evenwel dit Ryk een Erfryk, als gy weet,
Daar gy geen deel aan hebt: Mauritius myn Vader
Verkreeg het; wyl de Vórſt Tiberius geen nader
Verwandſchap had, dan hem, die hy in zwagerſchap
Beſtond. ſint deeze tyd, kan ik, van trap tót trap,
Myn ſtamhuis reekenen, dat ik ben van de looten,
Van Theodozius en Konſtantyn geſprooten.
En zoude ik nu myn bloed verlooch'nen? zou 'k myne eer . . .

PHOKAS.

Begeert gy 't Keizerryk? welaan, ik geef 't u weer.
Spreek openhartig; 'k wil uw' haat die vryheid geeven.
Dat vry myn goedheid werd' myn wroeging toegeſchreeven:
Zeg, dat ik u 't gebied nu weder geef, tot zoen
Van de uwen; om daar méê hun ſchimmen te voldoen:
Zeg alles, 't geen uw haat en wraakzucht kan behagen:
Scheld, vloek my, 'k zal voor 't laaſt die hoon en ſmaad verdraagen,
Ik zal aan hooren al uw woeden, ja, zeg vry,
Al 't geen u vleijen kan, in uwe Razerny.
Maar om wat reeden kan myn Zoon u zoo mishagen?
Zeg, was hy in zyn wieg de Beul van uwe magen,
En bloedverwanten, die myn woede ſneuvlen deed?
Is hy niet waardig dat hy deeze Troon bekleed?
Moet zyne vyand zelf hem, om zyn deugd, niet eeren?
Kan ik iets meerder van hem hoopen, of begeeren?
Leeft wel ter Waereld zoo volmaakt een Prins, Mevrouw?
Een hart, als 't uwe, zoo kloekmoedig en zo trouw. . . .

PULCHERIA.

Ik kan uw misdaân van zyn deugd wel onderſcheiden;
Myn haat, als wettig, kan myn hart zoo niet miſleiden;
Ik acht deez deugdelyke en edelmoed'ge zoon
Wel waardig, dat hy praal met de alderſchoonſte Kroon.
'k Ben van de blyken, die hy geeft, in myn gedachten
Verwondert: 'k voel my zelf geperſt, hem zeer veel te achten:
Ik eer zyn dapperheid; 'k voel zelf, dat myn gemoed,
Tot zyne welſtand, en zyn heil, veel wenſchen doet.
Hy 's my, gelyk hy weet, niet waardig: dit 's de reden,
Dat hy ook niets verzoekt; zyn koele afkerigheeden
Getuigen, dat hy is vertoorent, om dat gy,
't Geen hy onwaardig is, verzoeken durft van my.
En dat zyn hert, beſchaamd, om 't geen gy voor durft draagen,
Tot myn voldoening, in myn weigren ſchept behaagen.
Uw deugdelyke zoon, was myn genegentheên
Wel waardig, moeſt hy niet naa u ten Rykstroon treên:
Die grootheyd, om my tot zyn liefde te beweegen,
Die gy vertoond, is zelf de hinderpaal daar tegen.
En waant gy, naa gy al de myne hebt doen doôn,
Door uw verwoedheid, dat Pulcheria uw Zoon
Een wettig erfgenaam van dit Gebied zal maaken?
Een Moorder veſten op haar Troon, haar bloed verzaaken.
Neen, neen, kend gy te recht myn edelmoedigheid,
Weet gy, dat die zyn deuchd van uwe misdaân ſcheid,
Zoo maak ook onderſcheyd in 't geen gy my wilt geeven,
Laat ik alleen my zien op s'Vaders Troon verheven,
Of houw het Ryk, en geef my uwe zoon alleen:
Myn haat gedoogt niet, om met hem ten Troon te treên
En zoo gy oordeelt, dat het u tot groote ſchanden
Zou weezen, zoo ge een Vrouw de ſcepter gaaft in handen,

Gy kunt die aanstonds in een waarder hand besteên;
Want Prins Heraklius myn Broeder, die voor heen
U woede ontkwam, is noch behouden in het leeven
Men zegt, hy zal zich haast aan 't Volk te kennen geeven
En weder eischen van uw hand zyn Vaders Kroon.
Maak voor uw Meester plaats, Tieran tree van de troon.

PHOKAS.

Ha! Trótse, ik zie, wat u dus stout maakt en verwaaten:
Uw fierheid durft zich op dat valsch gerucht verlaaten,
Gy schept vermaak, dat gy u zelven dus misleid,
Maar . . .

PULCHERIA.

Ik beken, 't is valsch; want uw bloed dorstigheid,
Om al uw gruweldaân onmenschlyk te vergrooten,
Was niet vernoegt, voor dat Rampzalig was vergooten,
Het bloed der myne: maar dit valsch gerucht vermaakt
Myn ziel, die nu alleen naar uw verdelging haakt.
Mauritius kan u noch in het graf doen beeven:
En wyl hy zich de naam van zyne Zoon durft geeven,
Wil hy de Vader ook gelyk zyn; dan is hy,
Tyran, veel waarder tot het Ryks-gebied, als gy.
'k Zal zulks toestemmen, en het Volk hem openbaaren,
Hem voor myn Broeder, en hun Keyzer doen verklaa-
ren,
En door de macht, die 'k op de harten van 't Gemeen
Noch heb, zal ik naar wensch hem doen ten Ryks-troon
treên.
Gy zelf moest, zoo de deugd u ziel noch kan vertsaagen,
Hem als uw' wettig vórst de scepter op gaan draagen.
Erken hem als geteelt uit myne stam en bloed:
Dien u hier van, voldoe uw wroegende gemoed.

PHOKAS.

'k Zal, Trotze, my voldoen met u uw straf te geeven,
Myn goedheyd zal voortaan myn plicht niet wederstree-
ven.
'k Verdraag te veel, door myn geduld, van uwe haat:
Een

'en Meester, die zich van zyn Dienaar dwingen laat,
Zyn naam vergeet en zich laat schandelyk onteeren,
Maakt zich onwaardig, om hem langer te regeeren:
Een misdaad, ongestraft te laaten, kweekt en voed
Een trótse grootsheid in 't hoovaardige gemoed.
Braveer, scheld, vloek my, laat u dat gerucht verblyden:
Versterk de herten, die zich door die waan misleiden:
Maak een verand'ring in myn lot: maar kies de dood,
Of tegen morgen myne Zoon tot Echtgenoot.

PULCHERIA.

Weet, myn verkiezing zal daar in gemak'lyk weezen,
Ik haat dat Huw'lyk en de dood doet my niet vreezen.

DERDE TOONEEL.

PHOKAS, PULCHERIA, HERAKLIUS *aangezien voor Martiaan*, MARTIAAN *aangezien voor Leonsus*, KRISPUS.

PHOKAS.

BLyf by uw opzet, dat gy sterven wilt. Myn Zoon
Kom, nader my, op dat ik u haar trotsheyd toon.
De Ondankbre, wiens verwyt verdient geen meededoogen,
Durft na 't bederf noch van de Zoon en Vader poogen.
Zy is het zelf, myn Zoon, die onder 't Volk nu heeft
Gestrooit, dat nu de Prins Heraklius noch leeft,
Maar 't zy wat onheil me ons kan door de Muiters brouwen,
Zy zullen morgen haar zien sterven, of u trouwen.

HERAKLIUS. *aangezien voor Martiaan.*

Myn Heer . .

PHOAAS.

Wacht u, dat gy myn toorn ontsteeken doet.

HERAKLIUS.

Schoon ik de liefde, die 'k een Vader toonen moet,

Mis-

Misbruik, ik moet my zelf daar echter toe verpynen,
Om u te zeggen, dat het voor het Volk zal schynen,
Als of gy u niet op u wettig recht verliet:
Maar dat myn Huw'lyk u moest vesten in 't gebied.
Het voorrecht van myn bloed doet my na u regeeren:
't Zou myn grootachtbaarheyd en groote naam ontteeren,
Indien ik door een vrouw moest klimmen op den Troon.

PHOKAS.

Wel aan, dat zy dan sterv', gy hebt haar niet van noôn.

HERAKLIUS.

Draag zorge voor uw staat, voor my, en voor uw leeven;
't Volk, tot de liefde van Mauritius gedreeven,
Zou, zo gy zyne stam uytroeide, licht verwoed
Ons offren aan de wraak van dat vergooten bloed;
Die met Heraklius alreets zyn ingenoomen,
Zoud gy daar door zien tot het uitterste oproer komen,
Geloof my, Heer, 't is best, beroof haar van die staat,
Die haare trotsheid durft verwerpen: 'k bid u, laat
Haar Onderdaan, wilt my een and're Bruyd verschaffen:
Gy kund de trotsheyd van de Ondankbre niet meer straffen,
Dan haar te geeven een van slechten staat ten deel.

PHOKAS.

Hoe, daar Mauritius, zelf in zyn graf zoo veel
Vermoogen heeft, dat hy myn Staat en Troon doet beeven,
Wilt gy, dat ik hem zal een andre Zwager geeven,
Een medestander van zyn opgeworpen Zoon,
Die 'k reets moet vreezen . . .

HERAKLIUS.

Ik heb vrinden . . .

PHOKAS.

Daar 't een Kroon,
Of scepter geld, daar heeft de vriendschap geen vermoogen:
De glans van 't kroonengoud verblind en sluit hen de oogen,

Haar

Haar Trouw zou u gewis versteeken van 't gebied.
'k Wil, dat zy sterven zal.

PULCHERIA. *tegen Heraklius.*

Ik bid, belet toch niet,
Dat ik vereenig met de myne, en van meer plaagen,
Door zoo gewenschten dood, in 't einde werd ontslaagen.

tegen Phokas

De damp mys bloeds zal zelf de blixem, die de hand
Des hemels reets verheft om u, o Dwingeland,
Voor uwe gruweldaân rechtvaardig te doen snieven,
In 't treffen op uw hoofd, meer kracht en swaarte geeven:
U zal 't verschriklykst zyn 't verstorten van myn bloed.

PHOKAS. *tegen Heraklius.*

Zie, welk een razerny de Ondankbere in 't gemoed
Noch aankweekt. 'k heb haar dood onfeilbaar voorgenomen:
't Besluit zal deezen dag ook werden naagekomen:
Ten zy ze met u treed in 't huwelyks-verbond:
Dit's 't middel, daar ge alleen haar door behouden kont.

VIERDE TOONEEL.

HERAKLIUS. *aangezien voor Martiaan.*
PULCHERIA. MARTIAAN. *aangezien voor Leonsus.*

HERAKLIUS.

HY waant vergeefs myn tot uw liefde te beweegen,
Uw weigering, Princes, is wettelyk daar teegen:
Ik ken de reên: 't zou ons niet voegen, door die Trouw,
Die twee geslachten te vereenigen, Mevrouw;
Oneen; ons beide is reeds een ander lot beschooren:
Een ander Minnaar hebt ge in uw gemoed verkooren:
En die Leonsus, daar ge al uw vermaak in vind,
Is ook wel waardig, dat uw ziel hem teer bemind.

Gy word van hem gevleid, gevierd; ja aangebeeden.
Myn grootste wensch is, om in 't Huwelyk te treeden
Met zyne Zuster, die ik aanbid, acht en eer:
Myn ziel bemind haar; en zy mind my ook zoo teêr;
Ja, haare Moeder zelf begunstigd ons in 't minnen:
't Werd alles, 't geen zy maar tot voordeel kan verzinnen
Van onzer beider Min, door haare zorg beschikt.
De band, daar onze ziel zoo zoet in is verstrikt,
Is onverbreekelyk, elk wenst'er in te sterven.

PULCHERIA.

Die Held kan veel op dit rampzalig hart verwerven:
En dat ik hem ontfang van uwe hand, myn Heer,
Verhoogt zyn agting en verdiensten noch veel meer.
Maar, ach! 't is nu geen tyd, om aan myn Min te denken:
Ben ik in staat, om hem myn Hart en Trouw te schenken?
Kan ik beminnen, daar ik my in doods gevaar . . .

HERAKLIUS.

Vrees toch de wreedheyd niet zoo veel van die Barbaar.
Vergeef het my; om dat hy u ter dood durft doemen,
Kan ik onmogelyk hem myne Vader noemen;
Ik, die uw leeven tracht, ten kosten van myn bloed,
Te hoeden, voel Natuur verdoofr in myn gemoed:
Ik wil zyn Zoon niet zyn, zoo hy u dingt na 't leeven.
'k Zal, tot uw hulp, my in het grootst gevaar begeeven.

PULCHERIA.

'k Heb nu niet voor de dood te vreezen, noch de Trouw,
Daar uwe vader ons zoo wreed toe dwingen wou,
Maar voor 't gevaar, daar ge u zo blindelings in wilt steeken.

MARTIAAN.

Ach! Prins, wil u beraân, Mevrouw, hoor my eens spreeken
Ik bid u, dat gy tóch om onzer Min, en gy
Om onze vrindschap, door die trouw de razerny
Des Dwingelans ontvlucht: heb meerder mededoogen
Mo

Met uw rampzälig lót, en ſchoon ge u ſteld voor oogen
Uw 's Vaders dwinglandy, en wreede onmenſchlykheên,
Laat u verwinnen door uw plicht, uw deugd, en reên.
Spaar, ſpaar u zelf, en wil u toch zo bloot niet geeven.

HERAKLIUS.

Myn heer, wat zegtge? gy behoede my het leeven;
Zou 'k die erkentenis verbannen uit myn zin,
En u berooven van het voorwerp uwer min?
Zoude ik voor Dienaar van een woedend Vorſt verſtrekken,
My met de ſchande van zyn razerny bevlekken,
Zou 'k zo ondankbaar zyn voor myne vrind? en zou
'k Eudoxe, die 'k zoo teêr bemin, zyn ongetrouw?
Zou ik myn wreedheyd aan Pulcheria betoonen?
Zou 'k my zoo haatelyk zyn, en dus my zelve hoonen?
Ik ken u beter, Heer, als gy u inbeeld, en
'k Weet, wat gy waardig zyt, en ik u ſchuldig ben.

tegen Pulcheria.

Wil in Leonſus dan Prins Martiaan ontfangen;
Wyl 'k myn geluk, Mevrouw, zie aan het zyne hangen:
Die gunſt, die gy hem toont, bewyſt ge aan Martiaan.
Laat ons ſtantvaſtig die gevaaren wederſtaan.
Ik ga by Phokas, 'k zal, zoo ik hem zie volharden
In 't vonnis van uw dood, zyn grootſte Vyand werden.
Vaar wel, Mevrouw.

PULCHERIA.

Vaar wel, kloekmoedig Prins, ga heen,
Prins dubbelt waardig, om een Rykstroon te bekleên,
Een andre vader waard. ha! dwingland, kan het weezen,
Dat deeze Martiaan is uit uw bloed gereezen?
Voorkomen wy 't gevaar, en laat ons ſcheiden, gy
Hebt vrinden en ik veel misnoegden op myn zy.
Het Volk is op de been, laat ons geen tyd verliezen:
De eer wil het, en de Min noopt ons tot dit verkiezen.

MARTIAAN.

De wreede Dwingland heeft uw leeven tot een bórg
In

In zyn verwoede hand. Helaas! Mevrouw, ik zorg,
Dat ge al te roekeloos, u in 't gevaar zult steeken:
Ik vrees, dat Phokas zal op u die aanslag wreeken.

PULCHERIA.

De nood verplicht ons, geen gevaar t'ontzien, myn Heer.
Laat ons den Dwingeland kloekmoedig gaan te keer:
Men moet niets vreezen, als men 't alles heeft te vreezen:
Kom, laat ons doen, het geen men 't oorbaarst acht te
weezen,
En over middelen, die 't veiligst zyn, beraân,
Laat ons, in dit gevaar, het alles onderstaan.

Eynde van 't Eerste Bedryf.

TWEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

LEONTINE', EUDORE.

LEONTINE.
'k HEb lang gevreesd dat hy dit niet verbergen zou.
EUDOXE.
Zyn openhartigheid ſptuit uit zyn min, Mevrouw.
LEONTINE.
Hy 's wat te roekeloos geweeſt, in dit ontdekken.
Gy zyt noch jong: het kon u licht tot nadeel ſtrekken.
Gy hebt dit groot geheim aan iemand voort gezeid;
En mooglyk een vertrouwd, die 't uit wangunſtigheid
Weer heeft berucht gemaakt. dit doed den Dwingland vreezen,
Dat Prins Heraklius noch zal in 't leeven weezen.
Hy tracht zyn vyand, die voor hem verborgen gaat,
Reeds voor te koomen: wyl hy hem na 't leeven ſtaat.
Zie, wat gevaar, Eudoxe, u dreigt door dit vertrouwen.
De Prins, die hy dus lang heeft voor zyn Zoon gehouwen,
En zelf van kindsbeen in zyn Hof heeft opgevoed,
Gy, die hem hebt bemind, ik, die hem heb behoed,
Wy zullen te gelyk, kan hy 't geheim ontdekken,
Ellendiglyk, hem tot een offerhand verſtrekken.
EUDOXE.
't Ontzag, Mevrouw, dat ik aan uw verſchuldigd ben,
Verpligt my, om voor u te zwygen. ik beken,
'k Zou ſtrafbaar zyn, indien door my het minſte teeken
Van dit geheim, ooit aan den Dwingland was gebleeken.

LEONTINE.

Maar waar uit ſpruit dan dit gerucht? of is de Prins,
Of ik daar oorzaak van?

EUDOXE.

O neen, Mevrouw, geenzins,
Men zegt niet anders, als dat hy noch is in 't leeven:
Niet, hoe ge uw Zoon voor Prins Heraklius liet ſneeven,
Die gy met liſtigheid verwiſſelt hebt, en aan
Den Dwingeland gaaft tot Zoon, in ſtee van Martiaan,
Die 't gantſche Hof noch voor Leonſus komt t'aanſchouwen.
Had ik 't ontdekt, men zouw Heraklius niet houwen
Voor Martiaan, Mevrouw, noch Martiaan ook niet
Voor myne Broeder, of Leonſus; hier uit ziet
Gy klaar myne onſchuld, want men zegt ſlechts, dat hy heeden
Noch leeft: men hoord aan 't Hof daar van geen vrrder reeden:
Wat meerder is, het Vólk, vervoerd door dit gerucht,
Beeld zich wel in, dat hy komt daalen uit de lucht,
Ja dat de Hemel hem doet wederom herleeven,
Om aan dien Dwing'land zyn verdiende ſtraf te geeven.
Daar komt hy zelf.

TWEEDE TOONEEL.

HERAKLIUS, LEONTINE, EUDOXE.

HERAKLIUS.

WAt raad, ik moet den Dwingeland
Nu eindelyk het groot geheim ontdekken: want
Hy ſchynt door dit gerucht geheel ontſtelt te weezen;
En zyn bekommering doet my mee? rampen vreezen;
Niet, dat hy my, of myn geboorte houd verdacht,
O neen! hy kent my noch zo weinig, dat hy trachr

My

My tot het huwlyk van Pulcheria te dwingen:
Om my als wettig in het Ryks gebied te dringen.
Men kan onmoogelyk, schoon my 't belang van't bloed,
En haar een blinde drift dit Huwlyk haaten doet,
Dien wreeden Dwing'land in zyne ongeduld weêrstreeven,
Hy, die de hindering, ons door Natuur gegeeven,
En d'overeenkomst van ons bloed niet weet, Mevrouw,
Zegt, dat zy kiezen moet, de dood, of myne trouw.
'k Heb alles, om hem omtezetten, ondernoomen.
Zy kan die bloedschand niet, als door de dood, ontkoomen.
Nu oordeel, of het noch geen tyd is, dat ik toon
Te zyn Heraklius, niet Martiaan, zyn Zoon?
Dat ik myn Zuster, door de dood van dien Verrader
Weer redde, en my zette in het erfdeel van myn Vader.

LEONTINE.

Wyl u die bloedschande, of haar dood slechts maakt beducht,
Dank ik den Hemel, die u, in dit groot gerucht,
Niet heeft bekend gemaakt, nu heb ik niet te vreezen,
Als uwe dapperheid, dat die te groot zal weezen.
Ik bid u, matig die, verpynig u wat meer:
En wyl u Phokas noch niet heeft ontdekt, myn Heer,
Zo blyf zyn Zoon noch, en wil u niet kenbaar maaken:
'k Weet middelen genoeg, om deeze Trouw te staaken,
Ja hoe die Dwingeland u Zuster dreigt ten val,
Zyt vry gerust, dat ik zyn woên wel stuiten zal.
't Is noch niet nodig, dat ge u daarom bloot zoud geeven,
Verzeeker my van u, 'k zal instaan voor haar leeven.

HERAKLIUS.

Nooit kryg ik weeder die geleegentheid, 't Gemeen
Is, zonder dat men weet, wie 't aanvoerd, op de been.
't Schynd dat de Hemel zelf heeft eindelyk besloten,
Om die Aardsdwingeland ten Ryks-Troon af te stooten.
Zy heeft dat groot gerucht gestrooit, op dat het hert
Van't Vólk, het welk my mind, meer aangemoedigd werd,

Om hunne Vórst te zien weer op den Troon verheeven
'k Zal my ontdekken, ik word daar toe aangedreeven.
Weerstreeven wy de wil des Hemels nu niet meer:
Maar toonen wy aan 't Volk zyn wettige Opperheer.
Vermeiden wy 't gevaar, 't geen ons konde overkoomen
Dewyl elks hart alreeds zo verre is ingenoomen
Met Prins Heraklius, kon 't lichtelyk zyn, Mevrouw,
Dat zich een ander, met die naam, wel waap'nen zouw
Dan was 't voor my te laat, na 't Ryks gebied te trachten
Myn recht te vorderen: het Volk zou my niet achten.
Men zou den Dwingeland verschoppen van den Troon,
En in die razerny my straffen als, zyn Zoon.

LEONTINE.

'k Zal, zonder dat ge u zyt genoodzaakt te verklaaren
Als Opperhoofd van 't Volk, wel stuiten die gevaaren;
Hou tot het uitterste u bedekt: verlaat u meer
Op my, als op het wuft en wanklend graauw, myn Heer.
Ik hoop, dat gy my niet hier in zult wederstreeven:
De zorg, die 'k zeedert uw geboorte, voor uw leeven
Gedraagen heb, dunkt my, verdiende wel zo veel.
Laat my alleen begaan: ik zal het werk geheel
Volvóeren, en het niet ten halven laaten steeken:
'k Zal Phokas straffen, en de dood uw's Vaders wreeken:
Ik, ik alleen zal hem doen sneuv'len, ik begeer
Dat niemand anders deel zal hebben in die eer:
Die offerhande moet alleen door my geschieden;
Gy leeft alleen door my, door my moet ge ook gebieden.
Beveel me uw lot, tot gy daar van een uitkomst ziet:
En waag zo licht de vrucht van twintig jaaren niet.

EUDOXE.

Ik bid, myn Heer, zo 'k iets op u noch door myn smeeken
Vermag, dat ge u in dit gevaar niet poogt te steeken.
De Dood des Dwingelands, hoe zeer daar elk na tracht,
Zou zyn een misdaad, wierd zy door uw hand volbracht.
'tVolk

't Volk zou verstelt staan, dat de Hemel had besloten,
Zelfs door zyn Zoon, hem van den Rykstroon af te stooten.
Ja elk zal zeggen, Heer, wanneer gy hem doorsteekt,
Dat gy uw Vader moord, schoon gy uw Vader wreekt.
Men zal, schoon gy hem komt tot zoen uws wraaks te slachten,
't Voor een bewimpeling van uwe misdaad achten,
En schoon 't geen misdaad is, nochtans in zulk een schyn,
Is 't zeeker, dat uw roem hier door bevlekt zal zyn.
'k Weet dat de drift tot wraak. . . . .

HERAKLIUS *tegens Eudoxe.*

Wel; 'k zal my overgeeven;
Ik kande liefde, en ook de erkent'nis niet weerstreeven;
Ik stel 't geheim alleen in uwe hand, Mevrouw,
Ik zou ondankbaar zyn, zo ik 't uws ondanks wou
Ontdekken: wyl ik al myn wenschen en myn hoopen,
Die 'k op deeze aanslag bouw, zou vruchtloos af zien loopen.
Gy zyt de naaste tot de Rykstroon: ik beken,
Dat ik alleen, die aan Leonsus schuldig ben:
En die bezitten zou ten kosten van zyn leeven:
'k Ben des verplicht, die aan zyn Zuster weer te geeven.
Niet, dat alleen myn plicht my aanport, om 't gevaar,
Het geen myn Zuster dreigd, dus voor te koomen: maar
D'aanbiddelyke glans van uw bekoorlyke oogen,
Heeft my het allermeest tot dit besluit bewoogen..
Ja, waarde Eudoxe, ik heb na deeze Troon alleen
Getracht, op dat gy die zoud neevens my bekleên.
'k Had myn gewisse met geen bloedschand te bevlekken:
Om die te ontvliên, had ik maar uit het Ryk te trekken:
Maar 'k zou my zelfs hier door berooven van het geen
Ik aan u schuldig ben: door my zoud gy alleen,
Zo ik dit Ryk verliet, het Ryks gezag verliezen.
Des bid ik, wilt zelf tyd, en middelen verkiezen,
Om door des Dwingelands dood, u op den Troon te zien.

Maak my daar Meester van, indien gy wilt gebiên.
't Gevaar myns Zusters kan in 't minst geen uitstel lyden:
Gy moet van deezen dag haar van de Dood bevryden,
Of morgen zal ik zelf met my te raaden gaan.

LEONTINE.

'k Verzeeker u van haar, laat alles op my staan.
Voor uwe Zuster hebt gy niet beducht te weezen:
Gy hebt haar huwelyk, noch haare dood te vreezen.

DERDE TOONEEL.

LEONTINE, EUDOXE.

LEONTINE.

'T IS nu geen tyd meer, om voor u te veinzen, neen,
Zyn liefde port my tot die openhartigheên.
Ik zal myn oogwit van het geen ik heb bedreeven,
Niet meer bedekken, maar 't aan u te kennen geeven.
Gy kunt my hulpzaam zyn: uw dienst komt my te sta,
Gy weet, dat Martiaan bemind Pulcheria:
Laat ons hem van 't gevaar zyns Minnaresse spreeken:
En maken, dat zyn liefde ons mag van Phokas wreeken;
'k Wil dat die sneuv'len zal, zelf door zyn eigen Zoon.
Dit is de reeden dat ik liet Leonsus doôn,
In steê van Martiaan: die moet myn wraak voltrekken:
'k Wil, dat hy zelf tot Beul zyns Vaders zal verstrekken.

EUDOXE.

Mevrouw!

LEONTINE.

Gy staat verstelt, straft hem de Hemel niet,
't Is billik, dat het door zyn eigen Zoon geschied.
Dit's 't middel onzer wraak, die straf komt hem rechtvaardig,
Ons past dit aan te gaan, de Dwingland is het waardig;
Schoon ons deeze aanslag mist, en Phokas komt ons voor,
Myn wraak staat echter vast: men zal de Vader door

Zyn Zoon doen ſneuv'len, of de Zoon door zyne Vader,
Tot zoen uws Broeders; des beraaden we ons niet nader:
Laat ons Heraklius behoeden, door 't gevaar
Van deeze twee.

EUDOXE.

'k Beken 't, hy is dit waardig, maar
De Zoon, Mevrouw, heeft niet verdiend, zulks t'onder-
winden,
Zyn deugd behoord by ons wat meer gena te vinden.

LEONTINE.

Hy is een Dwinglands Zoon, die haatlyke afkomſt heeft
Alleen verdiend, dat hy aan hem de doodſteek geeft.
Schoon hy zyn deugd komt door die dwaling te bevlek-
ken,
Zy zal tot hoeding van de onnoozele verſtrekken.

VIERDE TOONEEL.

LEONTINE, EUDOXE, PAGIE.

PAGIE.

EXuperes, Mevrouw, wenſcht u te ſpreeken.

LEONTINE.

My!
Eudoxe, ik ſta hier door verſtelt, ga, zeg, dat hy
Vry binnen koom. Hoe! hy my ſpreeken, om wat reede?
Ik ken hem naauwelyks, maar hy haat Phokas meede:
Vermits zyn Vader ook door hem is omgebragt.
Uw tong heeft ons verraän, ik heb dit wel gedacht.

VYFDE TOONEEL:

EXUPERES, LEONTINE, EUDOXE.

EXUPERES.

HEraklius, Mevrouw, dus lang bedekt gebleeven,

 Is

Is nu bekent,

LEONTINE.

Zie!

EUDOXE.

Zo. . . .

LEONTINE *tegen Exuperes.*

En zint wanneer?

EXUPERES.

Zo even.

LEONTINE.

Maar zal hy ſterven? Is het vonnis al gevelt?

EXUPERES.

Hy is den Dwingeland, na'k merk, noch niet gemeld,
Doch 'k bid, ontſtel u niet: wy hebben niet te vreezen,
'k Zie hem zelf naderen.

LEONTINE.

Hoe kan dit mooglyk weezen?
'k Zie niemand anders, als Leonſus.

EXUPERES.

Waar toe dus
Te veinzen?

ZESDE TOONEEL.

MARTIAAN *aangezien voor Leonſus*, LEONTINE, EXUPERES, EUDOXE.

MARTIAAN.

Daar 's een brief van Vorſt Mauritius,
Gy, die zyn hand kend, kunt my daar van oop'ning geeven;
Zie, is zy nagebootſt, of heeft hy 't zelf geſchreeven?
Zeg, is het billik, dat ik my daar op vertrouw?
Was hy myn Vader? Of ben ik uw Zoon, Mevrouw?

LEON-

LEONTINE *leest.*

Door Leontina is den Dwingeland bedroogen:
Hy heeft Leonsus, en niet myne Zoon geslacht;
Want zy, met de Erfprins van het Keizerryk bewoogen,
Heeft zelf haar eigen Zoon daar voor ter dood gebragt.
Gy Onderdaanen, die my zyt getrouw gebleeven,
Handhavent zyne wraak, herstelt hem op den Troon.
Heraklius is noch behouden in het leeven:
Hy gaat by 't gantsche Hof voor Leontines Zoon.

Mauritius.

O ja, 't is waar, myn Heer, het geen u komt ter ooren:
Wanneer uw Vader zag 't rampzaalig uur gebooren,
Dat hy de Rykstroon moest inruimen, voor 't geweld
Des Dwinglands, wierd gy my door hem ter hand gesteld.
In dit vertrouwen heb ik my ook trouw gedraagen.
Toen Vorst Mauritius in boeijens wierd geslaagen
Met zyn vier Zoonen, heb ik u behoed: ja 'k waar
Byna ontdekt geweest, en zelf in lyfs gevaar
Hier door gekoomen: maar ik heb, om u het leeven
Te bergen, zelf myn Zoon aan den Tiran gegeeven.
Die ed'le zucht, die 'k tot Mauritius geslacht
Gedraagen heb, heeft tot die wreedheid my gebragt.
Ik zei, dat myne Zoon, de Zoon was van uw Vader:
Door die verwisseling bedroog ik dien Verraader,
Leonsus sneuvelde,* ach! vergeef het my, 't geschied

** Zy zucht.*

Uit geen berouw, myn Heer, o neen, in 't minste niet.
't Herdenken van zyn dood, is deeze zucht wel waardig.
'k Heb als een Onderdaan, voor zyne Vorst dienstvaardig
En trouw, myn eigen Zoon van 's leevens-licht berooft,
Ik heb natuur verkracht, maar niet gantsch uitgedooft.
De Dwingland, door die schyn van blydschap uitgelaaten,
Begunstigde my steeds met Rykdom, Macht en Staaten.
Ik wou dit groot geheim niet brengen aan den dag,
Voor ik uw dapp'ren arm eerst zeegepraalen zag,

En uwen Heldenkruin verciert met Lauwerblaaden.
De gantsche Waereld zag dan klaar, door uwe daaden,
Dat ge uit Mauritius gesprooten waard; en gy
Had daar door 't hert des Volks getrokken op uw zy.
En wyl ik dacht, dat Vorst Mauritius geen teeken
Van 't groot geheim, dat my alleenig was gebleeken,
Had nagelaaten, was ik by my zelfs beducht,
Of myne ontdekking niet zouw gaan voor valsch ge
rucht.

EXUPERES.

Om meer zyn wreedheid aan Mauritius te toonen,
Dwong hy hem 't offerhand te aanschouwen van zyn
Zoonen;
De Vorst, die 't zag, had die verwisseling belet;
Was 't vonnis door de Beul niet schielyk voort gezet.
Hy zweeg, zo dra hy 't bloed van uwen Zoon zag stroo-
men,
Wyl hem de dood was in zyn opzet voorgekoomen.
Mauritius, die dit toen tot zyn voordeel nam,
Zei 't voort aan Felix, die hem stil bezoeken kwam,
Stak hem dien brief toe, op dat ze altyd na zyn leeven,
Getuigenis van uw geboorte konde geeven.
Doch Felix volgende de Vorst, gaf my dat pand,
Kort na zyn dood, Mevrouw, zelf met zyn eigen hand:
Hou daar, myn vrind, zei hy, met d'oogen half gebroo-
ken,
Dien uwen Prins, laat niet uw Vader ongewrooken.
Ik dan dus lang, myn Heer, gewapend met die Brief,
Heb dit gerucht gestrooid, om eens te zien, hoe lief
't Voor 't Volk zou weezen. 'k ben ook tot myn wit ge-
koomen,
't Gemeen is, naar ik merk, met u heel ingenoomen,
Des Dwing'lands vyanden zyn hier door opgewekt,
Doch 'k heb aan hen niet meer, als 't oorbaar was, ont-
dekt.
Uw naam alleen ontsteekt hun ed'len moed en tooren,
Zelf,

Zelf, zonder dat zy van 't geheim iets verder hooren.
Gy hebt nu alles klaar gehoort, hoe zy haar bloed
Tot haar behoudenis, geofferd heeft: nu moet
Gy haar in zulk een ſchoon en edel opzet volgen.
Alle onze vrinden zyn vergaard: het Volk verbolgen
Aan 't muiten, ziet u te gemoed, met ongeduld:
Het hart des Dwingelands is gantſch met ſchrik vervult:
Zyn Aanhang laat het hoofd verbaaſd en moed'loos hangen.
Verwaardigd 't Volk ſlechts, dat zy uit uw mond ontfangen
Het vonnis van zyn dood. 't brand reeds, om hem vol moed
Op te offeren, tot wraak van uw vergooten bloed.

MARTIAAN.

Ik ſta op deeze maar verbaaſt en gantſch verſlaagen.

tegen Leontine.

'k Ben voor de zorg, die 'k u voor d'Erfgenaam zie draagen
Van Vorſt Mauritius, op 't allerhoogſt verplicht.
Gy weet, Mevrouw, door wiens aantrekkelyk gezicht
Ik al vermeeſterd was, dat ik in dat Beminde
En heuglyk Voorwerp nu, helaas! een Zuſter vinde.
'k Verlies een Minnares, ſchoon ik een Scepter win:
Het laatſt behaagd my, maar het eerſt ſtryd met myn min;
Doch d'eer zal haaſt die drift uit myn gemoed verbannen.

tegen Exuperes.

't Volk, dat tot Phokas val te zaamen is geſpannen,
Vereiſt een Opperhoofd: ga, voeg u derwaards heen,
En laat me een oogenblik by Leontine alleen.
Vermaan uw vrinden, dat zy hunne plicht betrachten,
Spaar toch de Zoon, als gy de Vader komt te ſlachten:
Hy heeft het haat'lyk bloed niet meer van dien Tiran,
Dewyl hem 't Oorelog gezuiverd heeft daar van.

EXUPE-

EXUPERES.

Ik ga, wy zullen u met ongeduld verwachten,
Gehoorzaam onze plicht, en eer en eed betrachten.

ZEVENDE TOONEEL.

MARTIAAN, LEONTINE, EUDOXE.

MARTISAN.

MEvrouw, 'k wil gaarn, om uwe Edelmoedigheid
Niet te beleedigen, gelooven 't geen gy zeid,
Een ander hield het licht verdacht, en zou vertrouwen,
Dat gy 't geheim dus lang verborgen hebt gehouwen,
Om dat uw Dochter, door de zuiv're en teed're Min
Van Martiaan, eerlang de Kroon, als Keizerin,
Te beurt moest vallen: dat gy me, om' belang van Staaten,
Hebt in de inbeelding, van uw Zoon te zyn, gelaaten;
Maar zulks te denken, zou een misdaad zyn. 'k Beklaag
Me alleenig, dat ik zulk een dwaaze liefde draag,
Dat ik zelf, door uw raad, genoopt en aangeprikkelt,
My blindlings heb in die rampzaal'ge Min gewikkelt.
Wat had gy daar meê voor? wat hoop trokt gy daar uit?

LEONTINE.

'k Had u, eer 't verder liep, 't ontdekt, en d'Echt gestuit:
Ook vreesde ik daar niet voor: wyl Phokas, die een ander
Besluit had, 't Huwelyk niet zou toestaan met malkander.
Ik wist wel, dat ge iets groots zou door die vlam bestaan,
En dat den Dwing'land, als hy door uw heldendaân
't Hart van Pulcheria in wedermin zag blaaken,
Door zyn verhindering zich haatelyk zou maaken.
Ik vind my in myn hoop ook niet bedroogen; want

Ik zie, dat gy zo wel van haat, als liefde brand:
In 't kort, uw arm had nooit die Heldendaân bedreeven,
Indien 't grootmoedig hart was onverliefd gebleeven.
Vaar daar in voort, myn Heer: maak dat Pulcheria
Van 's Dwingelands razerny, en woedende ongena. . . .

MARTIAAN.

Het waar licht beeter, dat ik haar zelf voor ging houwen;
Dat zy des Dwing'lands keur opvolgde in het trouwen,
Zy, die hem nu, om my, weerſtreeft, zal hem voortaan,
Wanneer ik my ontdek, niet langer wederſtaan.
Konde ik voor haar wel een doorluchter Bruigom vinden?

LEONTINE.

Myn Heer, wat zegt gy, wat wilt gy u onderwinden?

MARTIAAN.

Zo ik u raad volg, en het Huwlyk ſluit van haar,
Breng ik ons beyde in een onvermydelyk gevaar.
'k Maak vàn Heraklius een Hoofd der muitelingen,
Die ongegrond zyn, om hun aanſlag door te dringen:
Dewyl niet een daar van den toegang heeft ten Hoof.
En ſchoon 't gelukken kon, gelyk ik niet geloof,
Wat ſchande was het, zo'k my drong door moorderyen
In 't wettige bewind der Griekſchee Heerſchappyen.
Ik moet een and're weg verkiezen tot de Troon:
't Is beſt, dat ik my in het Heir voor 't Volk vertoon,
Dat ik myn daaden, in het Oorelog gebleeken,
Met myne dapperheid doe voor myn Kroonrecht ſpreeken.
Ik volg de raad dan die Pulcheria my geeft,
Daar nu geen liefde, maar het bloed belang by heeft.
Gy hebt Eudoxe en die . . .

LEONTINE.

Ach! luiſter na myn reeden.

MARTIAAN.

Weerhoud my niet ; 'k heb raad in myn vertwyffeltheeden
Van nooden: ik kan niet naar d'uwen luisteren ; want
Ik zie, dat uw belang zich teegens 't myne kant.
Ik houw uw raad geenzins verdacht , maar 'k wouze gaaren
Eerst teegens die eens van myn Zuster evenaaren.
Vaar wel.

ACHTSTE TOONEEL.

LEONTINE, EUDOXE.

LEONTINE.

Hy gaat, nu schynt my alles te weêrstaan.
'k Had, dacht me, iets groots verricht, en ik heb niets gedaan:
Terwyl ik dacht, dat ik myn aanslag was te boven,
Zie ik die t'eenèmaal verydelt en verstooven.
't Schynd dat een Helsche Geest my hier in wederstreeft,
En 't schoon gevolg daar van geheel vergiftigt heeft.
Die brief, die Martiaan misleid in zyn gedachten,
Heeft meerder uitgewerkt, als wy daar van verwachten.
Zy had de Zoon alreeds gewapend, en zyn hand
Al opgeheeven, om de Vader zelf van kant
Te helpen ; maar Natuur, te krachtig van vermoogen,
Weerhield de slag, en kon geen Vadermoord gedoogen.
De brief misleid hem niet ; maar zy bedriegt hem stil :
Hy hoed al aarzelend , 't geen hy verdelgen wil.
Hy twyffeld, en na 'k merk, gaat hy om, voort te zetten
't Bloed-schandig Huwelyk , het welk hy moest beletten.

EUDOXE.

Nu ziet gy, dat ik ben onschuldig aan't gerucht.
'k Ben zelf op 't hoogste voor Heraklius beducht:
Dewyl die Prins daar door het recht der Kroon moet missen:
Want deeze brief, gevoegd by uw getuigenissen,
Kan Martiaan heel licht doen klimmen op den Troon.
Indien hem dit gelukt, zal hy dan van de Kroon
Vrywillig afstand doen? Zal hy 't gebied der Staaten
Op uw getuigenis weer aan zyn Meester laaten?

LEONTINE.

Gy vraagt te veel, 'k heb daar in al voorzien. men ga
In deez verwarring met Exuperes te raâ.

Eynde van het tweede Bedryf.

DERDE BEDRYF.

EEESTE TOONEEL.

PULCHERIA, MARTIAAN *zich inbeeldende Heraklius te zyn.*

MARTIAAN.

'k BEken Mevrouw, (myn ziel, door't oud ontzach gedreeven,
Kan u bezwaarelyk de naam van Zuster geeven.)
'k Beschuldigde my zelf vaak van vermeetelheid,
Dat ik, onaangezien myn staat, en 't onderscheid
Van onse stam, u heb van liefde durven spreeken;
Maar als ik myne ziel, dus van't ontzach geweeken,
Te recht eens onderzocht, vond ik in myn gemoed
Veel teekens, dat ik uit een heerelyker bloed
Gedaald was; ja, die drift, zo krachtig van vermoogen,
Deed my na meerder, als myn staat vereischte, poogen.

PULCHERIA.

Ik heb ook wel gemerkt, dat myn geboorte streed
Met myne liefde, dat my 't bloed die vaak verweet;
Maar zelf de Keizerin, aan wie dat ik myn leeven
Verschuldigd ben, heeft my tot deeze Min gedreeven.
Ik had noch naauwelyks bereikt een ouderdom
Van vyftien jaaren, als zy wierd vergeeven, om
Dat zy me aan Phokas Zoon niet wou ten huwlyk geeven:
Zy, op het uitterste van haar rampzaalig leven,
Heeft deeze reeden by haar zuchten noch gevoegd:
De Dwingland, wiens gemoed gans om geen schelmstuk wroegt,
Wil u in weêrwil van uwe eige minlykheeden,
Verachtelyk ten Echt aan zyne Zoon besteeden:
Maar neem een Bruidegom van Leontines hand,

Zy heeft in haar bezit, voor u zo waarden pand.
Zy wierd, door dit gebod, my waarder als voor deezen;
'k Geloofde ook vals te zyn, dat zy zou d'oorzaak weezen,
Dat myne Broeder was gegeeven in de macht
Des Dwinglands: en als ik die woorden overdacht,
Van Pand, en Bruidegom, meende ik het wel te vatten,
Als ik dit duidde op u, myn waardiger dan schatten,
'k Heb toen 't gehoorzaam zyn myn fierheid opgeleid:
'k Beschuldigde my zelf, vaak van vermeetelheid,
Te denken, dat uw staat verschilde van de myne:
Léonsus, af-gedaald van rechte Byzantynen,
Verheerlykt met uw deugd, was myn geneegentheên
Wel waardig. 'k Heb my vaak gevleid met deeze reên:
Die Held verdiend om op den Troon te zyn verheeven,
Gy moogt aan hem uw Trouw wel zonder schaamte geeven
Wien al de Waereld om zyn deugden eeren moet.
Dit dacht myn Liefde, en dit zei my de kracht van 't bloed.
't Was my geen kleyn vermaak, dat ik u mocht beminnen:
Die zoeten dwaling, daar ik my liet door verwinnen,
Had reeds in zyn geweld, de krachten van natuur.

MARTIAAN.

Ach! Zuster, ('k moet u nu zo noemen: wyl het uur,
Dat my ontdekken zou, dan eindlyk is gekoomen.)
Een ziel word door de Min zeer licht'lijk in genoomen,
Wanneer de vriendschap reeds bezit de drift van 't hart:
Maar 't valt vry zwaar, wanneer ze is in de Min verwart,
Die te verlaaten, en als vrinden zich te draagen:
Hy, die dit moet bestaan, is waardig te beklaagen:
Te meer, wanneer het hart, 't verpynigen weerstreefd,
En liever sterft, eer 't zich daar zelf aan overgeefd.
Natuur heeft uit myn Ziel, die zoete hoop gedreeven
En doet my voor uw Min, my eerst zo waardig, beeven,
Ik zie my zelf, helaas! door 't geen ik ben, Mevrouw,
Versteeken van het geen ik gaarne weezen zou:
Kende ik myn zelve niet, 'k zou uit dat zoete dwaalen
Veel meerder vreugde, als uit die droeve kennis haalen.

PULCHERIA.

Voor my, 'k was in uw Min ook al te veel verward,
Om niet te weeten, hoe 't verpyningen u ſmart:
Myn wraak-zucht wiſt die drift gelukkig te verwinnen.
My is te wel bewuſt, hoe dat men moet beminnen.
Ik heb, zo wel als gy, een groot verdriet gevoeld
In 't dooden van die vlam, die zo lang heeft gewoeld
Om myn grootmoedig Hart: maar 'k zou 't herdenken haaten,
Zo 'k meer als eene zucht had om uw Min gelaaten.
'k Stond door die ſlag verzet: maar 't edelmoedig Hart
Wierd niet geheel verdrukt, door 't lyden van die ſmart.
Die liefde, die myn Ziel zo groot vermaak kon geeven,
Wierd door myn plicht uit myn gedachten weer gedreeven.
Ik zie geen Minnaar, of ik zie een Broeder: 'k ben
Door d'eene niet geraakt, noch 'k haat den ander: en
Myn Ziel, nu in 't geheel van uwe Min ontſlagen,
Schept in het wreeken van onz Bloed alleen behaagen.

MARTIAAN.

Gy, als de Dochter van een Keizer opgevoed,
Kende uw Doorluchte Stam, en d'oorſprongk van ons bloed:
Dit konde alleen aan u genoeg te kennen geeven,
Op welk een wys men moet zyn driften wederſtreeven:
Maar ik, aan wien voorheen myn ſtaat niet was bekend,
Heb my van jongs af iets oned'ler aangewend.
't Is dan niet vreemd, Mevrouw, indien ik, die voor deezen
Geen Keizers-Zoon, maar ſlechts Leonſus dacht te weezen,
Myn zwakheid niet verwin: die drift, zo lang gekweekt,
Duid die ten goeden: denk, dat hier Leonſus ſpreekt,
En niet uw Broeder: zo u de eene kan mishaagen,
Den ander zal zich als uw waarde Broeder draagen:
Ja, geen van beide zal u bloozen doen. Ik zal

My

My voegen by de zaam-gezwoorne, tot den val
Des Dwingelands gereed: 'k voel my door 't bloed gedreeven,
Om, voor zyn gruwel-daân, hem zyne straf te geeven:
Die doodslag voegd my: wyl zy my het schuldig bloed
Van Phokas, tot de wraak van de onzen, storten doed.
Maar zoud gy op een beede uw Broeder wel vernoegen?

PULCHERIA.

Gebie slechts, ik zal my in alles naar u voegen.

MARTIAAN.

Dewyl die Minnaar zich van u versteeken ziet:
Wyl hy u, door zyn trouw, dit Keizerlyk gebied
Niet op kan draagen, moogtge aan Martiaan dan geeven
Uw hand, en met dien Held, die my zo waard is, leeven.

PULCHERIA.

Wyl ik met u niet mag vereend zijn, door de Trouw,
Mocht ik alle andere wel schuwen: maar men zouw
Door die afkeerigheid, wel lichtelyk gelooven,
Dat ik onmachtig was het ovrig vuur te dooven
Van die bloedschandige en verachtelijke Min.
'k Ben Meester van myn Hert: 'k zal u geheel hier in
Voldoen, spreek slechts, laat my uw wil, als Keizer, hooren.
De Deugd van Martiaan kan myne Ziel bekooren.
Maar zuiver zyne deugd van zyne Vaders smet:
Geef my des Dwinglands Zoon, maar doet my trouwen met
Die Prins, als waardigste van alle uw onderzaaten,

MARTIAAN.

Ik ga zo aanstonds: 'k weet geen uitstel kan hier baaten.
Maar ach! uw dood Mevrouw, is morgen vast gezet.
Indien onze aanslag dan vertraagd werd, of belet,
Hoe dan uw dood verhoed? En zo 't ons mogt gelukken,
Dat ik de Scepter kwam uit Phocas hand te rukken,
Zal 't yvrig eed-gespan hem, als des Dwingelands Zoon,
Bespringen, en zo wel, als zyne Vader, dóôn.
Behoed u door die Trouw voor Phokas razernyen

En Martiaan, om niet met hem een ſtraf te lyen
Beſcherm die edle Prins voor 't naakende gevaar,
Maak, dat Exuperes, hem, als uw Bruigom, ſpaar.
Laat ſlechts de Vorſt die vreugd een korten tyd genieten,
Zo zal men 't veiligſte ons beider wit beſchieten.

PULCHERIA.

En ik zou middlerwyl zyn Dochter zyn? ik zouw
Hem eeren moeten, als myn Vader, door die Trouw?
'k Zou hem dan mooglijk zo verbolgen niet meer haaten:
Gy kunt u dan op my zo zeeker niet verlaaten,
In 't vorderen van de wraak. Daar neevens Broeder, ſtaat
De zaak noch twyffelbaar: denk, zo men u verraad,
Zo 't u mislukte, of zo gy teegenſtand mogt vinden
Door Phokas Lyfwacht, of door iemand van zyn vrinden,
Zo had ik evenwel, door myne Trouw, gebragt
't Recht tot het Keizer-Ryk aan des Tirans geſlacht:
Indien 't zo uitviel, en wy volgden uw behaagen,
Zoude ik voor eeuwig daar de ſmert van moeten draagen.
Uw haat is zwak en eerſt-gebooren, ja, zy ziet,
Noch kend de dwaling van uw groote vrindſchap niet:
Myn haat ziet klaarder, en is ſterker van vermoogen:
Ik zal den Dwingeland, als Vader, nooit gedoogen,
Al zouw de Waareld zelf vergaan met myne val.
Niet dat ik aan de Zoon myn Trouw ontzeggen zal:
Hy is my waardig en wy Minnen hem te gader:
Hy heeft geén misdaad, als dat Phokas is zyn Vader:
Als gy den Dwingland hebt doen ſtorten van den Troon
Dan kan ik vry myn Trouw opdraagen aan zyn Zoon:
'k Zal dan die Held als een my waardig moogen minnen.
Maar gy, myn Broeder, moet uw aanſlag voort beginnen
En door dat godloos bloed verzeegelen myn Trouw
'k zie Phokas, ach! wat doet hem herwaard trêen?

MAR-

MARTIAAN.

Mevrouw,
Ik zie Eruperes myn Vyand met hem koomen.

TWEEDE TOONEEL.

PHOKAS, EXUPERES, AMINTAS, MARTIAAN, PULCHERIA, KRISPUS.

PHOKAS.

WEl ſpreekt gy van de Trouw, dien ik heb voorgenomen,

MARTIAAN.

O ja.

PHOKAS.

En hebt gy voor myn Zoon iets uitgerecht?

MARTIAAN.

Zy zal zyn Bruid zyn, ja, zy heeft het toe-gezegt

PHOKAS.

't Is van haar trotsheid, ik beken 't zeer, veel verkreegen.
Maar wanneer zal zy......

MARTIAAN.

Dat heeft zy voor my verzweegen

PHOKAS.

Leonſus 'k moet u noch iets vraagen: 'k hoor, dat gy
Heraklius wel kend, ik bid ondek hem my,
Tot dienſt van myne Zoon, en hulp voor zyne Vader.

MARTIAAN.

Gy kent hem al te wel, naar 'k merk aan dien verrader,

EXUPERUS.

't Is geen verraad, ik toon myn Keizer dus myn plicht.

MARTIAAN.

Die toont gy klaar: de zaak vereiſcht geen meerder licht.

PHOKAS

'k Verzoek u andermaal, wil my 't geheim ontdekken.
Uit deeze Brief kan ik zo iets ten halven trekken,

Maar gy, Leonſus, moet my 't voort verklaaren.

MARTIAAN.

Neen,
Noem my Heraklius: wyl gy my kend. Ik meen
Te weeten, ſchoon gy veinſt, wat lot my is beſchooren.

PHOKAS.

't Is goed te zwichten, nu uw aanſlag gaat verlooren,
Die 't op myn leeven had gemunt en Scepter Staf.

MARTIAAN.

Ik volgde myne plicht, en zouw de ſtam, waar af
Ik ben gedaald, geheel verloch'nen en onteeren,
Zo ik een Dwingeland liet over my regeeren,
'k Zou doof zyn voor de ſtem van dat vergooten bloed,
Die wil, dat mynen arm tot wraak u ſneuv'len doet.
Een, die de Hemel tot een Ryks-Kroon heeft gebooren
En noch een Meeſter duld, heeft zelf zyn recht verlooren:
Ja 't is een laffe, die, uit vreeze van vergaan,
Zelf door het grootſt gevaar, niet na zyn Kroon durſt ſtaan.
'k Verwacht myn Vonnis dan: Heraklius zal ſneeven,
Zo edelmoedig, als Leonſus plag te leeven.
En door myn leeven, en myn moedig ſterven, zult
Gy waarelyk het lot van beide zien vervuld.
De wreedſte dood doet geen grootmoedig hart bezwyken:
Ik Heb dit meenigmaal in 't Oorlog laaten blyken:
'k Heb in den laaſten Slag, ten koſten van myn bloed,
U Zoon gered en hem in doods gevaar behoed.

PHOKAS.

Gy zult door deeze liſt, geenzins myn hart beweegen.
Nooit deed Heraklius my dienſt: Leonſus deegen
Heeft myne Zoon gered, 'k heb hem daar voór beloont
En voor die trouwe dienſt, myn dankbaarheid getoont.
Maar hy, die voor myn Zoon, dit alles heeft bedreeven,
Kend

Kent naauw zyn Stam, of ſtaat zelf na myn Kroon en
Leeven.
'k Haat nu Leonſus om Heraklius; ja 'k moet
Die ſtraffen, die voor heen myn Zoon vaak heeft behoed:
Wyl zyne deugd geenzins zyn ſchelm-ſtuk op kan haalen.
'k Toon dat ik ſtraffen kan, zo wel als dienſt betaalen:

MARTIAAN.

'k Weet dat een Dwingeland genoote dienſt veracht,
Die nooit erkend: ik heb 't ook nimmermeer verwacht.
Myn ed'le Ziel zouw nooit die laffigheid gehengen
Van uwe wreedheid tot erkentenis te brengen.
Wat voordeel deed ge aan my, dat gy me in 't leeven liet,
Wyl 't zonder Kroon my ſtrekt tot oneer en verdriet?
Gy zult nooit zien dat ik, me als Onderdaan, verneeder:
Neen, dood Heraklius, of geef zyn Troon hem weder:
Wy kunnen te gelijk niet leeven: ja gy word
Door 't ſtaats belang tot myn verdelging aangeport:
Zo groot een Vyand zoude u eeuwig werk verſchaffen:
En 'k zoude u op myn beurt, dan moogelijk noch ſtraffen,
Om dat gy my te lang in 't leeven hebt geſpaard.
Zeide ik, dat ik uw Zoon, heb voor de dood bewaard,
't Geſchiede alleen, Tiran, om u eens klaar te toonen,
Hoe veel dat ik vermag, nu 'k een ben van de Zoonen
Van Vorſt Mauritius, die zo veel Helden-daân,
Toen ik Leonſus dacht te weezen, heb beſtaan,
'k Veracht u wreedheid, en 't zal my veel meer behaagen
Te ſterven als een Vorſt, dan dat ik, om myn dagen
Te rekken, leeven zou, beroofd van Kroon en Staat,
Dat oogenblik, dat gy my noch in 't leeven laat,
Zal ik, o wreede, door myn edelmoedigheeden
Doorluchtig maaken, en zo loflelijk beſteeden,
Dat ieder wenſchen zoude, om zulk een ſchoone val,
Die 't heerlijkſt leeven noch verre overtreffen zal,
'k Begeer, niet van uw hand het leeven te behouwen,

Behoed my slechts van u ooit weeder aan te schouwen.

PHOKAS.

Men zal uw dapperheid beproeven. Krispus, ga,
Breng hem gevangen in het naast vertrek, en sla
Zorgvuldig op hem acht: gy zult hem daar bewaaren,
Tot ik het vonnis van zyn straf zal openbaaren.

MARTIAAN.

Vaar wel, Mevrouw, vaar wel, 'k heb 't al voor u en my
Bestaan: myn dood laat u in wreede slaverny.
Gy moet een uitkomst van den Hemel nu verwachten.

DERDE TOONEEL.

PHOKAS, PULCHERIA, EXUPERES, AMINTAS.

PHOKAS.

EN gy, verdryf nu vry die hoop uit uw gedachten.
Ik Heb Heraklius uw Broeder in myn hand,
'k Heb niet te vreezen, noch u meer te vleijen: want
Ik zal hem straffen, en my van uw trotsheid wreeken:
'k Zal u voor eeuwig van die ydle hoop versteeken.
Weerhoud uw Zuchten, noch uw droeve Traanen niet,
Schrei vry om zyn verderf, en zucht om uw verdriet.

PULCHERIA.

Ik Zuchten, Dwingland, neen! ik heb in 't minst geen reeden,
'k Zou Zuchten, zo hy, door zyn smeeken en gebeeden,
Zyn Stam, of groote naam in 't minste had bevlekt,
En door laf hertigheid een schaamte in my verwekt,
Zo hy u had gevleid, door deeze hoop gedreeven,
Dat gy hem spaaren zoud in dit verachtlijk leeven:
Maar neen! hy hield zyne eer volkoomentlijk in acht
Hy bad den Hemel niet, noch 't Noot-lot groot van kracht,

Noch heeft dien Arm, die hem de dood dreigd, willen keeren:
Hy heeft de gramſchap van de Goôn niet willen weeren:
En zonder dat hy u hield voor ondankbaar, of
Op 't nood-lot ſchold, heeft hy getoond, tot zyne lof,
Een Meeſter van zich zelf, van u, en 't lot te weezen:
En verre van de dood, van uwe hand te vreezen,
Vliegt hy ze in de Arm, als onvermydelijk, niet vleid,
My meer, in al myn ramp, als zyn ſtantvaſtigheid.
Hy was myn Minnaar, ja myn Bruidegom voor deezen:
Nu zal hy my voortaan een lieve Broeder weezen,
Die in het minſte niet is van zyne Stam ontaard:
Hy is me als Broeder, of als Minnaar, eeven waard.

PHOKAS.

Princes, ontdek voor my wat klaarder uw gepeinzen.
Zo gy uw Broeder ('t is nu vruchteloos te veinzen)
In 't leeven ſpaaren wilt, en hoeden voor zyn val,
Zo volg myn wil, en min myn Zoon, 'k beloof u, 'k zal,
Zo gy hem Trouwd, aan u die Broeder weder geeven.

PULCHERIA.

Hoe meend gy, dat myn ziel, door deeze hoop gedreeven,
Tot deeze laffigheid vervallen zou, o neen!
Is uwe Dwinglandy niet met zyn bloed te vreên.
Zo wil Pulcheria met haaren Broeder ſlachten.

PHOKAS.

't Is wel: door uwe haat heeft hy zyn dood te wachten.

PULCHERIA.

En ik vóórzie alreeds uw ſtraf, o Dwingeland!
De Hemel, om u zelfs door eenen ſterker hand,
Te ſtraffen, doet de hulp der Menſchen niet gedyen,
Zy wil u boosheid zelf verdiende ſtraf doen lyen,
En zo, als men voorheen aan u Leonſus gaf,
Voor myne Broeder, zo zyn mooglijk, tot uw ſtraf,
Noch de and're vier uw woede en raſerny ontkoomen,
De ſtaat, wiens ondergang ſtond door hun dood te ſchroomen,

Had Edelmoedigen genoeg om haar te hoên,
En zonder dat gy iets in 't minste kunt vermoên,
Wierd gy, o Dwingeland, zeer lichtelijk bedroogen:
Wyl gy uw Keizer nooit gezien had voor uwe oogen.
Wil dan vry vreezen, dat al de and're, een voor een,
Hier niet verschynen, om hun Dwingland te vertreên,
En dat zy hunne komst niet eer te kennen geeven,
Voor gy de slag gevoeld, die u van 't heilloos leeven,
Berooven zal. Ik zelf zy hem tot loon beloofd,
Die voor myn Voeten breng, Tiran! uw godloos
Hoofd:
Ja, de alderslimste Slaaf zal ik my waardig achten,
Indien hy durft bestaan u aan myn wraak te slachten.
Dies zo gy veiliglijk het Oosten wilt gebiên,
Moet gy Heraklius alleenig niet ontzien,
Te dooden, maar met hem zyn Zuster om doen koo-
men,
Zy zal, zo lang zy leeft, u voor u val doen schroomen.

VIERDE TOONEEL.

PHOKAS, EXUPERES, AMINTAS.

PHOKAS.

'k HEb met vermaak gehoord haar vruchtloos drei-
gen; maar
Schoon ik, door dit verwyt, beleedigt ben van haar,
't Bloed van Heraklius zal my genoegzaam wreeken.
Maar gy, die ik nu voor myn waarste vrinden reeken,
Wiens haat ik vreesde: doch die 'k nu getrouw bevind,
Die klaarlijk toond, dat gy uw Keizer recht bemind:
Wyl gy myn Vyand hebt in myne hand gegeeven,
Wil my nu raden, door die zelfde drift gedreeven,
Beraam nu middelen met my, tot zyne val,
Of ik hem openbaar of stil doen sterven zal?
Zal ik het zeekerste of het heerlykst middel kiezen.

EXUPERUS.

'tIs nodig, Heer, dat gy hem 't leeven doet verliezen:
Maar 't is het zeekerste dat gy zyn dood besluit
In 't openbaar, op dat gy 't woên der volken stuit:
Indien zy 't weeten, hebt gy geenzins meer te vreezen,
Dat iemand, met zyn naam gewapend, zich na deezen
Weer rep, dat anders licht, noch namaals kon geschiên,
Wanneer zy hem niet voor haar oogen sterven zien.

PHOKAS.

Men zal dan, om het Volk het muiten te beletten,
Zyn Hoofd op eenen Spiets voor 't Hof ten toon doen
zetten.

EXUPERES.

Zo gy hem in 't Paleis, doet sneuvelen, myn Heer,
't Hartnekkig Muit-gespan zal zulks toch nimmermeer
Gelooven, ja, men zal door 't gansche Hof verbreijen,
Dat gy Leonsus, om hun oogen te misleijen,
Een valsche naam geeft, gy zult haar uit dat vermoên
Niet brengen, 't zal nooit van hun dwaaling afstand
doen.

PHOKAS.

'k Zal 't Volk den Brief doen zien, en haar te kennen
geeven,
't Geen zelf Mauritius zyn Vader heeft geschreeven.

EXUPERES.

Men houd die voor verdacht, na twintig jaaren is
Het teeken van zyn hand uit haar geheugenis
Vervlogen: des zo ge u voor dat gevaar wilt wachten,
Zal 't nodig zyn, myn Heer, hem op de Markt te slach-
ten,
Op dat hy stervende aan het muitend Volk bely,
Dat hy Heraklius uw ware Vyand zy.

PHOKAS.

'k Beken, 't is veiligst hem in 't openbaar te dooden:
En ik voorzie reeds, dat het ook zal zyn van nooden

Dat

Dat Leontine na zyn dood meê raak van kant.
Maar zo 't oproerig graauw hem rukt uit onze hand?

EXUPERES.

Wie zou zulks durven? 't Volk zal zyn de moed besweeken,
Wanneer 't zich zelf ziet van zyn Opperhoofd versteken,
Alleen 't gerugt van zyn Gevangenis zal haar
Geheel ontzetten en verstroojen van elkâar.
't Zal de alderstoutste zelf doen sidderen en beeven,
Als zy Heraklius zien voor haar oogen sneeven.
Volvoer op 't korst zyn straf, en geef het muit-gespan
Geen tyd, myn Heer, dat het te zaamen rotten kan:
De Mark en Ren-plaats moet gy voort aan alle kanten
Op 't naauwst bezetten met uw kloekste Lyf-Trauwanten,
Maak dat de hoeken van de Straaten met uw wacht
Verzeekert worden: ja hou alles vry verdacht,
Laat ons hem niet alleen, (zo word men niet bedroogen.)
Geleiden na 't Schavot, maar zelf hem voor onze oogen
Zien sterven, denk, dat wy genoegzaam zyn voorzien
Van trouwe Vrinden, die ons bystand zullen biên:
En niemand zal bestaan, om hem uit onze handen
Te rukken, ik wil zelf myn hoofd daar voor verpanden.

PHOKAS.

Ga heen, Exuperes, 'k omhels uw trouwe raad:
't Is 't zeekerst middel in deez wankelende staat.
Men zal de oproerige door deeze slag zo treffen,
Dat zy voortaan zich nooit weer teegens my verheffen,
'k Zal aan de Hoofden van myn Krygs-volk doen verstaan,
Dat zy verzeekeren die plaats en derwaards gaan.
Vergaâr uw Vrinden, om alle onheil af te weeren.
Zeg, dat zy onder my saam zullen 't Ryk regeeren.

VYF-

VYFDE TOONEEL.

EXUPERES, AMINTAS.

EXUPERES.

MYn Vrind, wy zien ons dan ten top van ſtaat en eer
Geſteegen: alles is ons gunſtig, ja, myn Heer,
Ons groot geluk zal zelf de nyd tot voedzel ſtrekken,

AMINTAS.

Kan dit in u zo groot vermaak en vreugd verwekken?
Klinkt u de naam van een verrader dan zo zoet?

EXUPERES.

'k Weet, dat een ed'le Ziel die dood'lyk haaten moet,
'k Verdoem 't ook eenigzins: maar 't heil, dat wy verwachten,
Zal ons die hinderpaal zeer lichtelyk doen verachten.
Laat ons niet toeven: op dat ons die klyne ſmet
Van ondeugd, van zo groot een zeegen niet verzet.

Einde van het Derde Bedryf.

VIER-

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

HERAKLIUS, EUDOKSE.

HERAKLIUS.

GY moogt met reden wel voor uwe Moeder vreezen:
Zy zal by Phocas op het hoogste schuldig weezen:
Het is met haar gedaan, indien zy word verspied.
'k Beklaag u in myn hart, maar uwe Moeder niet.
Ekzuperes verraad die my eerst wou verraaden:
Dit is het loon nu voor haar trouwelooze daaden.

EUDOKSE.

Hoe kan het mooglyk zyn, dat zy u zou verraân,
Zy, die om uwentwil Natuur heeft wederstaan?

HERAKLIUS.

Wat naam, wilt gy dan, dat ik haar bedrog zal geeven?
My, in myn opzet, dat zo schoon was, te wederstreeven,
Myn lot, door valsch bericht en trouwelooze reên,
Met dat van Marsiaan te mengen onder een,
En door een Brief, licht om belang van staat geschreeven,
Zelf myn Geboorte-recht en naam aan hem te geeven
Dien Prins te stellen in een staat, waar door dat hy
Moet op de Ryks-troon treên, of sneuvelen voor my,
Mevrouw, wat dunkt u, is dat zyne trouw niet schennen?

EUDOKSE.

Kon zy den Brief van Vorst Mauritius ontkennen?
En schoon zy 't doen kon, zou zy niet, door dit geval,
Ontdekken, 't geen zy 't meest verbergen moest van al.
Zy had, waar Martiaan d'inbeelding niet gegeeven,
Dat Vorst Mauritius zyn Vader was, uw leven

Gansch

Gansch aan Exuperes gestelt; en die hielt zy
Niet zonder reên verdacht van snoô verradery.
Zy, die u veilig op de Rykstroon van uw Vader
Noch poogt 't herstellen, heeft, om 't hart van dien Verrader
Te ontdekken, Marsiaan gebragt in dat gevaar.
Waar zoud gy zyn, myn Heer, indien het anders waar?

HERAKLIUS.

Het scheelt my niet, wie van ons beide kom te sneeven.
En gy, o Martiaan, myn Vrind, aan wien ik 't leven
Verschuldigt ben, 't zal u ook eens zyn, in dees staat,
Of ik my zelf, dan of me Ekzuperes verraad.
Zo ik niet werde ontdekt, moet ik my zelf ontdekken:
Het een en 't ander zal tot uw behoudnis strekken:
Maar zo men my verraad, sterf ik rampzalig, en
Weêr edelmoedig zo ik daar van d'oorzaak ben.

EUDOKSE.

Is 't edelmoedigheid, dat gy uw lot en leven
Verwaarloost, om hem in zijn blindheid te weerstreeven?

HERAKLIUS.

Gy zyt noch blinder in uw liefde. Hoe? zal hy,
Die 'k 't leven ben verplicht, noch sneuvelen voor my?
Zou 'k onder myne naam die edle dood aanschouwen,
En met de zyne weer myn lot verborgen houwen?
Indien het strekte om hem ten Troon te voeren, 'k zou
Noch dulden, dat hy in die Dwaling bleef, Mevrouw;
Maar 'k zal nooit toestaan, dat hem werd myn naam gegeeven,
Dat hem zyn Vader brenge, in plaats van my, om 't leven,
Dat hy Zich blind'lings stelle aan myn wreed noodlot bloot,
Dat ik zal leeven en regeeren na zyn dood.

EUDOKSE.

'k Verg u dat niet; dewyl 't u zou tot schand verstrekken:

Gy moogt u, om dien Held te hoeden, vry ontdekken;
Maar u zo roekloos in 't gevaar niet waagen: toon
U voor den Dwingeland, als Meester; red de Zoon
Door 's Vaders val; en laat die drift nu niet verkouwen,
Daar u myn Moeder in zo lang heeft wederhouwen:
Kies tot de Ryks-troon die doorluchte en edele trap:
Toon u voor 't Volk, 't welk u wacht uit uw balling-
schap.

HERAKLIUS.

Dat 's nu te laat: men is my daar in voor gekomen;
Wyl 't Volk, met schrik door zyn gevang'nis ingeno-
men,
En waanende, dat hy den rechten Erf-Prins is,
My niet gelooven zal, in dien ontsteltenis:
't Zal me aanzien als een Zoon, die, muitziek en ver-
waten,
Zich poogt te dringen in zyns Vaders Ryk en Staaten,
Die, door het Septergoud verslingert en bekoort,
Uit Heersch-zucht niet ontziet te doen een Vader-
moord
En schoon het al besloot my op het spoor te volgen,
De Vorst, die Martiaan geboeit houd, zou verbolgen,
Zo dra hy d'opstant zag van zyne Burgery,
Dien Held op-offeren aan zyne razerny.
Des spreek my daar niet van: 'k sluit voor die raad myne
ooren;
En volg het noodlot, voor Heraklius beschooren,
't Zy ik dan leef, of sterf, gy zult my na het graf
Zo yvrig loopen zien, als na de Septer-staf.
Maar 'k zie den Dwing'land met Ekzuperes daar ko-
men:

TWEEDE

TWEEDE TOONEEL.

PHOKAS, HERAKLIUS, EXUPERES, EUDOXE, *Wacht.*

PHOKAS.

GY Lyf-wacht, dat zy in verzek'ring werd' genomen,
En ook haar Moeder.

HERAKLIUS.

Hoe! is zy meê schuldig aan ....?

PHOCAS.

Men zal het zien. 'k Wil, dat ze in hechtenis zal gaan.

EUDOXE *in het weg-gaan.*

Myn Heer, geloof geensins, 't geen hy u zal ontdekken.

PHOCAS.

Ik zal gelooven, 't geen tot rust van 't Ryk zal strekken.
Bad zy om voorspraak voor dien Muiter?

HERAKLIUS.

'k Hoop myn Heer....!

PHOCAS.

Ik weet, wat vrindschap gy hem draagt; maar plicht en eer
Gebiên u, na dat u zyn misdaad quam te vooren,
Die teed're vrindschap te veranderen in tooren.
Het is niet noodig, dat de Beul door Vuur, of Staal,
Zyn schuld bekentenis ten Keele of Monde uit haal:
Neen, hy stelt glory in zyn misdaad bloot te leggen.
Maar zeg my eens, wat wilde Eudokse daar meê zeggen,
Dat ik uw reden niet gelooven zou? hebt gy
Ook iets ontdekt, tot nut van myne Heerschappy?

HERAKLIUS.

Haar Moeder heeft veel meer gezegt en meêr misdreeven.

Als Vorst Mauritius bekent was by zyn leven,
Of als Ekzuperes noch weet.

PHOCAS.

Verraderes!
Wat is zulks? spreek.

HERAKLIUS.

Gedoog, dat ik in 't byzyn des
Gevangene my daar op verder mag verklaaren.

PHOCAS.

Daar komt hy zelf. 'k Wil niet, dat gy iets openbaaren
Noch spreeken zult, om hem het leven te behoên.

DERDE TOONEEL.

PHOCAS, HERAKLIUS, MARTIAAN *zich inbeeldende Heraklius te zyn*, EKZUPERES, *Wacht.*

HERAKLIUS.

'k Weet, dat myn voorspraak hem zou weinig voordeel doen:
Des bid ik u alleen, laat my die gunst verwerven,
Dat gy uw Zoon spaart en Heraklius doet sterven,
Dat gy de misdaad, Heer, niet ongestraft en laat.
Dit is 't, dat ik verzoek van uw rechtvaarde haat.

PHOCAS.

Het werde u toegestaan; want deed ik hem niet sneeven,
Stelde ik uw Kroonrecht in gevaar, ja zelf uw leeven.

MARTIAAN.

'k Vrees niet voor 't sterven, noch beklaag my van het lot:
Haar wreedheid gaat my niet aan 't Hart; maar dat ik tot
De Dood gevonnist werd van u, die ik voor dezen
De waardigste van all' myn Vrinden dacht te weezen,
Valt my het allerwreedst. Ach! Prins, 'k zie nu, dat ik

U niet gekent heb, tot dit uiterste oogenblik.

HERAKLIUS.

Gy kent my noch niet eens te recht. Hoort, blinde Vader,
En gy verdwaalde Zoon, d'eer wil, dat ik my nader
Op dit geheim ontdekk'. Laat af van hem te doôn,
Ik ben Heraklius, Leonces is uw Zoon.

MARTIAAN.

Wat zegt gy, Heer?

HERAKLIUS.

Dat ik gedwongen ben te spreeken;
Wyl Leontina, die uw Vader, door haar streeken,
Tot tweemaal achter een misleid heeft en verraân,
Maakt van Heraklius een valsche Martiaan.

PHOCAS.

Wy vinden anders door Mauritius geschreven,
Heraklius is noch behouden in het leven
Hy gaat by 't gantsche Hof voor Léontinaas Zoon,

HERAKLIUS.

Dat 's waar, 'k droeg toen die naam; maar sint men hem liet doôn,
Heeft Leontina die in Martiaan verandert:
Gy volgde toen de loop van uwen Arend Standert
Tot diep in Persiën, daar u het Oorlogs-lot
Dan voor, dan tegen was, en liet ons op het Slot
In haar bewaring, daér wy stil zyn op getogen,
Tot gy weêr keerde uit uw drie jaarige Oorlogen:
Toen heeft de tyd ons zo verandert van gelaat,
Dat gy, uw eigen bloed niet kennende in die staat,
My hebt ter goeder-trouw voor Martiaan genoomen,
En liet my in de plaats van hem ten Hove komen,
Daar elk my ongemerkt voor uwe Zoon ontfing,
Terwyl de Prins voor die van Leontine ging.
Ik kon niets haatelyks in deze list beseffen;
Wyl zy my op myn Troon kon zonder moord verheffen;
Maar toen ik daar door zag, het leven van dien Held,
Die 't myne had behoed, in doods gevaar gestelt,

En dat dit groot geheim tot zyn bederf verstrekte,
Hield ik me ondankbaar, zo ik u dit niet ontdekte.
Ik neem de naam weer aan die hem misdaadig maakt,
Op dat daar 't offer van uw haat door werd gestaakt.
Laat my die gunst, naar uw belofte, dan verwerven,
Dat gy uw Zoon spaart en Heraklius doet sterven.

MARTIAAN.

Zie, van wat edle Zoon gy Vader zyt, Tieran:
Staa voor zyn deuchd verbaast, verwonder u daar van;
Maar wacht u, aan het geen hy zegt, geloof te geven:
Het zyn verdichtsels, tot behoud'nis van myn leven.

tegen HERAKLIUS.

Dit gaat te verr, Prins, voor de dienst die 'k heb gedaan:
Ik heb u 't leven wel behoed, maar nooit verraân.
Zult gy me een lot, het welk zo heerlyk is, doen der-
ven,
Een schandelyke dood doen voor een eedle sterven,
Ach! zo noch in uw Ziel de minste erkentnis leeft,
Zo roof myn eer niet, die my myn geboorte geeft.
Ik merk, waar door gy tot die reden werd bewoogen:
't Spruit uit een dankbaar hart, geport door mededoogen.

PHOCAS.

Exuperes, wat houd die twist myn Ziel beknelt!
Aan welke rampen word ik niet ten doel gestelt.
Zeg my eens, wien ik best gelooven zal van beiden?
Kunt gy de waarheid van de logen onderscheiden?
Indien de Brief ons van de waarheid onderrecht,
't Heeft ook geen minder schyn, 't geen daar by word ge-
zegt.

EXUPERES.

Heer, wat de Brief belangt, die's bondig, klaar en
krachtig;
Maar 't overig verhaal is los en twyffelachtig.

PHOKAS.

Maar Leontina kon ten tweedemaal my weer
Bedrogen hebben.

EKZUPERES.

Dat is hachchelijk, myn Heer:
't Kan zyn, en ook niet zyn; daar's zo veel voor, als tegen.
In 't kort, 'k sta in die zaak, zo wel als gy, verleegen.

HERAKLIUS.

't Is niet van dezen dag, dat ik my kende, o neen:
Ik heb daar blyk al van gegeeven lang voorheen.
U is bekent, myn Heer, hoe 'k zedert twe paar jaaren
Steeds heb geweigert, met Pulcheria te paaren:
Had Leontina my 't geheim toen niet gemeld,
'k Had tegens 't Huwelyk my zo niet aangestelt.

MARTIAAN, *zich inbeeldende Heraklius te zyn.*

Hoe? Leontina?

HERAKLIUS.

Ja, zy zelf.

MARTIAAN.

ô! welke streeken!
Prins, Martiaan is op Eudokse in liefde ontsteeken!
Haar Moeder, om zich te verzekeren van zyn min!
Blaast hem d'inbeelding, of de vrees van bloedschande in
Haar schrandre Staat-zucht kon niets listiger beseffen.
Om haare Dochter op den Ryks-troon te verheffen.
Van desen dag leerde ik me eerst kennen, en indien
Men uit den Brief dat groot geheim niet had gezien,
Zy had, om voordeel uit die duysterheid te trekken,
Het licht dier waarheid voor ons pogen te bedekken.

PHOCAS.

Die looze! zy heeft hem, zo wel als my, misleid.

EXUPERES.

Wat zal ik zeggen, Heer, 't is zonder zekerheid.

PHOCAS.

Eudokse, ziet gy heeft mêê deel aan 's Moeders poogen,

EXUPERES.

Eudokse is mooglyk door haar Moeder mêê bedroogen.

PHOKAS.

Helaas! wat word myn Ziel geslingert! welk een stryd!

EXUPERES.

'k Zal u daar van ontslaan; geef maar een weinig tyd.

PHOCAS.

Maar zeg, is alles klaar, om hem ter dood te leiden?

EXUPERES.

Gy moest Heraklius eerst kunnen onderscheiden
Van Martiaan.

HERAKLIUS.

Hoe, is het moogelijk. Kunt gy
Noch twyffelen myn Heer, na 't geen gy hoort van my?

MARTIAAN.

Is 't moogelyk! kunt gy noch in die dwaling blyven,
Daar gy zo klaar zyt onderrecht door 's Vaders schryven?

HERAKLIUS.

Gun my myn naam, myn Vrind, acht gy die gunst te groot?
Met die te vorderen bevorder ik myn dood.
Herroep den dag, dat gy myn leven hebt verdedigt,
Of geef myn eer weerom, die gy reeds hebt beleedigt

MARTIAAN.

Waarom een leven, dat zo waardig is, verkort,
En zulk een dierbaar bloed voor een Tieran gestort?
Wie 'k zy, of niet, ik ben 't, die toelei op zyn leven:
De naam alleen kan schande, of eer aan 't opset geven;
Want word Heraklius in my ter dood gedoemd,
Dan sterf ik heerlyk en myn toeleg blijft beroemt;
Daar elk me in tegendeel voor een Verraâr sal achten,
Indien de Dwingland my voor Martiaan doet slachten.
Wyl ik dan sterven moet, 't zy loffelijk, of snood.
Om onzen vrindschaps wil, bezoedel niet myn dood:
Laat my niet sterven als een Moorder van myn Vader,
Maar als een Wreker van zyn Stam en Ryk te gader.

HERAKLIUS.

Myn naam alleen maakt u misdaadig, Martiaan:

Gy

Gy zyt onschuldig als gy die maar af wilt staan:
Men staat geen ander, als Heraklius na 't leven:
Zeg Phocas Zoon te zyn, zo hebt gy niet misdreven.

MARTIAAN.

Schoon ik dat waar geweest, zo had de Dwingeland
My echter tegens u noch vruchtloos aangekant:
Vergeefs had hy getracht myn Ziel zo ver te brengen
Dat ze u belaagen zou! Natuur zou 't nooit gehengen.

HERAKLIUS.

Hoor, hoe myn hart u daar al in is voorgegaan:
'k Heb lang na 't leven van den Dwingeland gestaan;
Maar Leontine, die, door vrees, dat edel poogen...

MARTIAAN.

Die kon in Martiaan geen Vader-moord gedoogen.

HERAKLIUS.

Gy, die, op haare raad, Pulcheria bemind,
Denk by u zelf eens, welk een haatlyk lot; myn Vrind,
U door haar list uit bei die naamen stond te vreezen:
Gy moest bloedschandig, of een Vader-moorder, weezen.
Zy bragt my niet in die afgryslelyke staat;
Wyl zy, my spaarende, het voorwerp van haar haat
Altyd getracht heeft door uw' dappren Arm te treffen,
Om my na zyne dood, ten Ryks troon te verheffen.
Dat gunstige bedrog, 't welk u stelde in gevaar,
Is door haar list bedacht; op hoope dat ik daar
De vrucht van plukken zou, en 't hing slechs aan 't voltrekken
Dier aanslag, dat zy my zou voor het Volk ontdekken.

PHOCAS.

Helaas! ik kan niet zien, wie myne Zoon is; zy
Zyn alle bei, na 't schynt, dood vyanden van my,
'k Had eerst den nazaat van Mauritius te schroomen:
Nu doet de Hemel my die in myn handen komen:
Ik ben verzekert, dat hy die niet kan ontvliên;

Maar ach! 't hart vind hem niet, ſchoon hem myn oogen zien:
't Schynt dat Natuur, door ſchrik en twyffeling gedreeven,
Niet weetende aan wat kant zy zich zal overgeeven,
Een dikke nevel van verwarringen verwekt,
Waar onder dien Verraâr zich veilig houd bedekt.
Hoor, Martiaan. Die naam is haatlyk voor hun beiden.
Het Vaders hart dient om my verder te misleiden.
Ik vind hier meer als een Heraklius, na 't ſchynt:
Maar. Ik heb geene Zoon! Natuur, die my dus pynt,
Wat hebt gy met my voor? Staak dat vertwyffelt vreezen
Zo ik geen Zoon heb, kan ik ook geen Vader weezen.
Wat mort gy tegens my, en maakt dat ik meer dwaal
Spreek niet een woord meer, of verklaar u 't eenemaal.
't Zy wie dan uit myn bloed van beide ook is gebooren,
Gedoog, dat ik hem kenne, of in zyn bloed doe ſmooren.
Gy, wie 't ook weezen mag, o Zoon, die, ganſch ontaard,
Zich 't heerlyk lot van zyn geboorte maakt onwaard,
Die liever door de hand eens wreeden Beuls wil ſneeven,
Als u na myne dood ten Troon te zien verheven.
Mauritius, hoe groot is uw geluk by 't myn!
Gy hebt twe Zoonen, die u zo trouhartig zyn,
Dat zy om uwent wil ontzien geen dood te ſterven;
Daar ik niet een vind, die na my de Kroon wil erven;

VIERDE TOONEEL.

PHOCAS, HERAKLIUS, MARTIAAN, LEONTINE, CRISPUS *wacht* EXUPERES.

CRISPUS.

MYn Heer, 'k breng Leontine, op uwe last gelicht
Als een Gevangene hier zelf voor uw gezicht.

PHOCAS, *tegen Leontine.*

Tree herwaards aan.

HERAKLIUS.

Mevrouw, zeg vry, hoe 't is gelegen:
De Vorst weet alles: ik heb niets voor hem verzwegen.

LEONTINE.

Wat zoude ik zeggen?

PHOCAS.

Wie geteelt is uit myn bloed.

LEONTINE.

Wie is 't, myn Heer, die u daar noch aan twyffelen doet?

HERAKLIUS.

Zyn Zoon, die, op uw woord en 't geen men vind geschreven
Zich zelf de naam poogt van Heraklius te geeven.
Maar 'k bid verlicht hem, op dat hy niet langer dwaal.

PHOCAS.

Zeg, wie myn Zoon is, eer men 't u ten Keele uithaal.
Hebt gy uw Zoon niet voor Heraklius doen sneeven,
En my die Prins in plaats weer van myn Zoon gegeeven?

LEONTINE.

Als ik 't u zei, zoud gy my wel gelooven, Heer?
Ik heb u eens misleid, 'k misleide u lichtlyk weer.

PHOKAS.

Hoe komt het, dat ze in tyd zo ſcheelen van malkander?
Dat d'een vier jaar 't geheim geweeten heeft voor d'ander?

LEONTINE.

Noch d'een, noch d'ander is dit groot geheim bekent.
Ook zult gy, 't zy wat vlyt van u werde aangewend,
Uw Zoon nooit kennen, die na u de Kroon zou draagen,
Raad, zo gy kunt, wie 't is, en kies hem, durft gy 't waagen.
D'een is uw Zoon, en d'andre uw Keizer; des moogt gy,
't Zy gy gedreven word door liefde, of razerny,
Vrybeeven; want gy zult, hoe groot uw Toorn mag weezen,
Uw Vyand aanzien voor uw Zoon, uw Zoon weer vreezen
Als Vyand, doelende op de Heerſchappy van 't Ryk,
En worden half Tiran, half Vader te gelyk.
Dan zal ik u, terwyl gy 't al verdacht zult houwen,
In die verwarring met een vrolyk oog aanſchouwen.
Ook ſta ik, zo gy 't eiſcht, van 't leven willig af:
Dewyl ik 't groot geheim dan mêê ſleepe in het graf.

PHOKAS.

Maar zo 'k dan d'een breng als Heraklius om 't leven,
En d'andre, om dat hy poogt zich zelf die naam te geeven.

LEONTINE.

'k Zal my dat trooſten; wyl gy dan, uit dolle ſpyt,
Tot veiliging van uw gezag, uw arm af-ſnyd,
En zelf Heraklius op uwe Zoon zult wreeken,
U van uw eenigſte ooir en Erfgenaam verſteeken.

PHOKAS.

Ontdankb're, is dit het loon voor al het goed, dat gy
En uw geſlacht zo mild genooten hebt van my?

'k Heb

k Heb u myn Zoon vertrouwt, zo dra hy wierd geboo-
ren,
En tot d'opvoeding van zyn tedre jeuchd verkooren,
Gemaakt, dat uw myn Hof altyd na d'oogen ziet,
Geef my myn Zoon weer.

LEONTINE.

Die het zyn mocht, zou het niet
Bekennen, schoon ik hem daar toe zocht te beleezen:
Hy's t'edelmoedig, om uw Zoon, te willen weezen.
Verwonder u vry om zyn deuchd, die u ontstelt,
Dat ik maak van de Zoon eens Dwinglands zulk een
Held
Door 't Voedsel, dat hy heeft uit deze Borst gezoogen,
's 't haat'lyk bloed, dat hem Natuur gaf, ganlch vervlo-
gen:
k Heb hem gezuivert van uw euveldaadige aard:
Die dienst is 't goed, dat ik van u genoot, ruim waard:
Hy zou, indien hy zyn Geboorte had geweeten,
Op uw quaad voorbeeld ook ontmenlcht zyn en verme-
ten,
Laf-hartig, goddeloos, vol dolle razerny;
Des ben ik u geensins verplicht, maar gy aan my

EXUPERES.

Zy kan, na 't snood bedrog, haar trotsheid noch niet
dwingen.
Maar leen het oor niet meer aan haare lasteringen,
Waar door ze uw toorn vergroot, en u, door ongeduld,
Belet te zien, wie gy voor Zoon verkiezen zult,
Ik, die dit groot geheim dus verre wist te ontdekken,
En 't werk begonnen heb, zal 't ovrig wel voltrekken:
Hoe listig zy de zaak t'ontveinzen poogt, ik hoop
Het end te ontwinden, Heer, van die verwarde knoop.
Gy weet reeds, wat belang ik daar by heb genomen.

PHOKAS.

Gebruik geweld en list, om aan 't geheim te komen;
En zyt verzekert, dat ge uw Vorst op 't hoogst verplicht,
Indien

Indien gy hem in die verwarde zaak verlicht.
'k Zal midlerwyl dees twee in myn vertrek geleiden.
Wy zullen eindlyk wel myn Vyand onderscheiden
Van myne Zoon. 'k Laat u met haar geworden; doet
Al wat gy kunt, dreig, smeek. Gy, Wacht, volg me
op de voet.

VYFDE TOONEEL.

EKZUPERES, LEONTINE.

EXUPERUS.

MEvrouw, daar 's niemand in de naaste Hofver-
trekken:
Des kan ik veilig u de grond myns harts ontdekken
'k Ben lang genoeg verdocht van snoô verradery:
Gy haat den Dwingeland; en ik zo wel, als gy:

LEONTINE.

't Is hem schoon haaten, daar gy hem, o snoô Verrader,
Uw wettig Prins verkoopt en 't bloed van uwe Vader.

EXUPERES.

Gy word door schyn misleid: Mevrouw, 'k ben in der
daad....

LEONTINE.

Gy zyt de snoodste mensch die op het aardryk gaat.

EXUPERES.

Mevrouw 't geen gy houd voor Verraad....

LEONTINE.

Dat 's een roemwaardig
En edel opzet.

EXUPERES.

Gy beticht my onrechtvaardig
En oordeelt slechs alleen na d'uiterlyke schyn.
Denk, in wat staat dat al de saam gezwoornen zyn:
Daar 's niemand, die niet, door rechtvaarde toorn ont-
steeken
Brand van begeerte, om zich aan den Tieran te wreeken

Doch ons was 't Hof ontzegt; des was 't noodzaaklyk, dat,
Door d'een of d'andre dienst, men weder toegang had.

LEONTINE.

Gy poogt my vruchtloos door die reden te verblinden

EXUPERES.

Gy zult me, als gy het recht bedenkt, onschuldig vinden,
Gy weet, hoe hy zich laat bewaaken dag en nacht:
Is 't ons wel moogelyk dat wy die sterke wacht
Vermeestren, daar hy zich altyd van op laat passen?
Is hy in stilheid nu niet beter te verrassen?
Gy ziet nu in wat staat dat ik my heb gebragt:
Hy hoort, en spreekt my, ja hy stelt zich in myn macht.
Kom myne list te hulp, daar wy iets goeds uit wachten.
't Is op myn raad, dat hy Heraklius doet slachten
En 't Hof van Wacht ontbloot, die hy, tot zekerheid,
Op al de hoeken van de Straaten heeft verspreid:
Ik kan myn Vrinden ook terstond by een vergad'ren:
Zy staan gereed, om zo den Dwingeland te nad'ren
In 't kort, Mevrouw, het is met hem gedaan; want ik
Meen zo te passen op dit gunstig oogenblik
Dat gy Heraklius, eer 't dag-licht neer gaat daalen,
Met zyne Ryks-Kroon zult, als wettig Vorst, zien praalen.
Maar wyl ik u zo rond de grond myns Harts laat zien,
Zo zeg my eens, wie ik van bei de Princen dien:
Verberg 't geheim niet voor een Hart, dat, tot 's Lands besten,
Hem op den Troon van zyn Heer Vader poogt te vesten.

LEONTINE.

Oned'le, laffe Ziel, wat maakt u dus onzind,
Dat gy my acht zo licht-geloovig en verblind
Te wezen? ga, gy zult my niet zo licht bedriegen:
't Bedrog is veel te plomp, om my in slaap te wiegen.

EXZU-

EXUPERES.

Wat meer is, ik zal u ....

LEONTINE.

Spaar vry die ydle reên :
Al wat gy zegt, komt met u doen niet over een.

EXUPERES.

Blyf by die argwaan, ik zal u niets meerder vergen,
Maar myn geheim, gelyk gy 't uwe doet, verbergen.
Dewyl ge u inbeeld, dat ik u poog te verraân.
Gebied ik u met my in hechtenis te gaan.
Gy zult, zo gy my niet gelooft, ten minste vreezen:
Men spill' geen tyd meer: ik zal zelf uw leidsman weezen,
En toonen u, eer gy het end ziet van den dag,
Wie dat ik ben, Mevrouw, en wat ik niet vermag.

Einde van het Vierde Bedryf.

VYFDF BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

HERAKLIUS *alleen.*

ACh! wat verwarring, die ons beiden
Belet ons Stamhuis te onderſcheiden!
Zelf weet een Vader niet, tot wien
Hy zich, als zyne Zoon, zal keeren:
Elk meent zich, door die naam, te onteeren:
De drift, om zulk een ſchand te ontvliên,
Maakt, dat wy 't ware licht ontbeeren,
En 't diep geheim niet kunnen zien.

Door Leontinaas liſtig poogen
Werd ik begunſtigt, of bedrogen.
Zy menge ons lot vry door malkaâr;
't Licht, dat my daar van is gegeeven,
Is magtig, om te wederſtreeven
't Beſluit van dien geweldenaar.
Doch zo hy my behoud in 't leven,
Hou 'k myn Geboorte twyffelbaar.

De Dwingland kan my, door zyn vleijen
En tederheden zo misleijen,
Dat hy me een ſtryd wekt in 't gemoed:
Hy toont me een vrindſchap alle dagen,
Zo minzaam, zuiver en Volſlaagen,
Dat ik vaak twyffel, of hem 't bloed
Dat Vaderlijke hart doet draagen,
Dan of hy 't uit gewoonte doet.

In

In deze onzekere gedachten,
Schyn ik ſomtijds na wraak te trachten:
Maar als ik zie, hoe die Tieran
My poogt in 't leven te behouwen,
Voel ik zo 't vuur van wraak verkouwen,
Dat ik geenſins beſluiten kan,
Of 'k hem, als Vader zal aanſchouwen,
Of die my heeft berooft daar van.

Gy, die, voorheen ten Troon verheven,
Ontydig wierd berooft van 't leven,
Verlicht me, in deze duiſtre ſtaat:
En toon my, in myn ſhoop en vreezen,
Dat niemand, uit uw bloed gerezen,
Zo lichtlijk zich vervoeren laat,
Dat ik verdien, uw Zoon te weezen,
Schoon ik het niet ben in der daad.

Verſterk myn haat, die, half bezweeken,
Noch echter poogt uw dood te wreeken:
En dien afgryſelijke moord....
'k Zie imand nad'ren tot myn hulp. Ik ben verhoort.

TWEEDE TOONEEL.

HERAKLIUS, PULCHERIA.

HERAKLIUS.

Zyt gy 't, Mevrouw. Wat God heeft u toch hier gedreeven?

PULCHERIA.

'k Heb, op des Dwinglands laſt, my herwaards aan begeeven.
Hy ruſt niet, voor hy raake uit dit verward geval.

HERAKLIUS.

Hoe meent hy, dat hem dit door u gelukken zal?

PULCHERIA.

Dat meent hy: maar het zal hem miſſen, dien ontzinden.
Hy denkt, een Broeder is, eer als een Zoon, te vinden,
En dat ik, volgens d'aard en inborſt van een Vrouw,
De werking van Natuur hem licht ontdekken zou.

HERAKLIUS.

Ach! kond gy door Natuur, die ik in my voel zwygen,
Van myn geboorte toch een zeker teken krygen:
'k Bid, help my midd'lerwyl, zo 't mooglijk is, weêrſtaan,
d'Oned'le vreeze, daar ik door word aangedaan.

PULCHERIA.

Wat licht, wat zekerheid wilt gy noch meer verwerven?
Gy zyt myn Broeder niet, indien gy vreeſt voor ſterven:
Die laffe vrees, myn Heer, ontdekt ons, wie gy zyt.

HERAKLIUS.

Ik vreezen voor de dood? 'k Ben die getrooſt altijd.
Laat my d'Aarts Dwingeland vry tot het ſterven doemen:
Ik ben Heraklius: 'k zal op die naam ſteeds roemen,
Die mede ſleepen in het eeuwig-duiſter graf:
'k Zal nimmermeer ontzien zyn alderwreedſte ſtraf.
Maar, ach! hy handelt en onthaalt my, als een Vader:
Wat naam ik hem ook geef, 't zy Dwingland, of Verrader,
Hy hoort dit laſteren met zulk een koel gemoed,
Dat hy my telkens aan de waarheid twyff'len doet.
Hy ziet my aan gelijk een Zoon, uit hem geſprooten:
'k Word niet bewaakt, ſchoon ik moeſt werden opgeſlooten.
Ik dwaal in duiſternis, Mevrouw, en ſchrik voor 't licht.
Ik wil het geen ik moet, en zoek hier in myn plicht.
'k Vrees, dat ik hem, zo hy myn Vader is, zal haaten

'k Beklaag hem, zo ik hem niet ongeſtraft mag laaten.
Dit hart, ontwaardigt door zyn vrindſchap, die my vleit,
Ontſteekt van toorn, en 't heeft van mededoogenheid;
't Kan zich op geen van die beweegingen vertrouwen.
Dan doem ik, 't geen ik eerſt wou voor rechtvaardig houwen.
Ja, alles is by my verdacht, in deze ſtaat,
Zo wel de vrindſchap, als de wraak-zucht, toorn, en haat.
Dus blijſt myn Ziel in die vertwyfſelingen ſteeken,
En hoort Natuur niet meer voor d'een, als d'ander ſpreeken.
'k Bid, dat ge een Broeder dan de grond dier zaak ontdekt.

PULCHERIA.

Gy zyt myn Broeder niet, wijl gy 't in twijffel trekt.
Hy, die, zo wel, als gy, dien eer-naam poogt te draagen,
Heeft van 't begin af daar nooit twijffel aan geſlaagen.
d'Aarts Dwingland handelt hem, zo wel, als u, ten Hoov':
Maar dat doet Martiaan niet wank'len in 't geloof.
't Schynt, dat Natuur hem, door bedriegelijke ſtreeken,
Doet voor Mauritius en u voor Phokas ſpreeken.

HERAKLIUS.

Hy 's Martiaan, Mevrouw: daar geeft hy proeven van:
Hy 's ongevoelig, als de Zoon van een Tieran.
't Hart is zo wreed nooit, dat zo edel is gebooren:
't Word door medoogen eer ontroert, als haat en tooren:
't Is zelf bewogen met zyn 's Vyands ramp en ſmert:
En als 't al eenigſints door wraak geprikkelt werd,
Zo zal d'errinnering der vrindſchap hem beletten,
Om, volgens zyne plicht, die harts-tocht voort te zetten.
Die hoog verhev'ne deuchd, die myne Ziel gebied,
Bevlekt

Bevlekt in 't minst de glans van myn geboorte niet.
Ik twijffel, en zo 'k door die twijffling heb misdreeven,
'k Heb dan my zelf genoeg daar door myn straf gegee-
ven.
Myn Ziel, zich vleijende met dien onzekre schyn,
Wenscht daar wel in versterkt, maar niet weêrstaan te
zyn.
Ik bid u, om uw hulp, ik dacht die ook te erlangen;
Maar zulk een doodd'lijk woord niet uit uw mond te
ontfangen.

PULCHERIA.

't Oog, dat in zulk een zaak somtijds 't doordringenste is,
Waant vaak het licht te zien, daar 't dwaalt in duisternis.
Ook kan 't wel zyn, myn Heer, dat ik, na d'aard der
Vrouwen,
Die voort op-volgen 't geen zy 't eerst voor wettig hou-
wen,
De haat tot Phokas heb te diep in 't hart geprent:
Dat zy zo 't wil, zyn liefde en vrindschap zal in 't end
Voor u ganschdood'lijk zyn. En schoon het mededoogen
Heeft op een ed'le Ziel het allergrootst vermoogen,
't Is haatlijk, als het strekt ter gunst van een Tieran.
Gy moet hem haaten, al waard gy een Zoon daar van.
En twijffelt gy daar aan, gy hebt in 't minst geen reden,
Te twijfflen aan 't verraad, dat hem ten troon deed tree-
den.
't Zy hy u strafonthaalt, of gunstig met u leeft,
U tot het sterven doemt, of zyn genade geeft,
Hy's echter een Tieran; dewyl hy door dit vleijen
Uw deuchd tracht te verraân en van haar plicht te leijen.
Blyf by die twyffeling; maar haat hem niet-te min.
Voor my, ik twyffel mede, en zou, 't zy wat hy in
Het werk mogt stellen, my geensins daar op verklaaren,
Noch 't groot geheim, schoon ik het wist, hem openbaaren.
Een van u beiden is myn Broeder, dat 's gewis:
Maar 'k zal, op dat ik my niet in myn keur vergiss',

Den een niet meer daar voor erkennen, als den ander.
Het morrend Volk rot op de Hof-plaats by malkander:
Men heeft Exuperus gezonden tot hun ſtraf
Dit geeft my hoop, ons lot hangt van deze uitkomſt af,
Maar Phokas komt.

DERDE TOONEEL.

PHOKAS, HERAKLIUS, MARTIANUS, PULCHERIA, *Lijf-wacht.*

PHOKAS.
MEvrouw, hebt ge iets op hem verwonnen?
PULCHERIA.
Al 't geen ik uit de grond zyns harts heb leezen konnen
Betoont klaar-blijk'lijk 't geen ik my had ingebeelt:
Hy ſchynt myn Broeder, en niet uit uw bloed geteelt.
PHOKAS.
Zo zult ge uit myn verlies dan zulk een voordeel trekken?
PULCHERIA.
De Hemel wil, ter gunſt van my, zyn Stam bedekken;
Want myne Broeder was al lang van kant geraakt,
Had zy die duiſtere verwarring niet gemaakt.
PHOKAS.
Hoe! die verwarring kan hen beiden licht doen ſneeven.
'k Zal hem, ter liefde van myn Zoon, genade geeven,
Maar 'k wil ten minſte, dat hy my die zelf ontdekk'
En, tot erkentenis, uit deze dwaaling trekk'.
tegens HERAKLIUS.
Laat af, ondankb're, u dus hartnekkig aan te ſtellen:
Het is tot u, dat ik Natuur voel overhellen:
'k Voel voor den ander niet die tederheid van 't bloed,
Die waare tekens van een Vaderlijk gemoed.
Gy zyt het, die alleen dit hart tot u kunt trekken,
Aanſchouw dees' Traanen, die my tot getuigen ſtrekken
Denk,

Denk, met wat liefde gy van my zyt opgevoed,
Met welk een dapperheid zyn Arm u heeft behoed,
Wat gy ons beide daar voor schuldig zyt gebleeven.

HERAKLIUS.

'k Wil u daar voor uw Zoon, en hem zyn Vader geeven

PHOKAS.

Noemt gy dit geeven? Gy zyt d'oorzaak van zyn dood.

HERAKLIUS.

'k Wil sterven, om dien Prins te redden uit den nood.

PHOKAS.

Noem dit veel eer, wyl gy 't niet weezen wilt, ontrekken.

HERAKLIUS.

Ik geef hem u genoeg, door hem aan u te ontdekken.

PHOKAS.

Gy roofd my hem genoeg; dewyl gy, door een schyn,
Een ander op-werpt, en u zelf ontkent te zyn.

HERAKLIUS.

Ik geef hem u genoeg, door u dus te onderrichten,

PHOKAS.

'k Begeer niet, dat gy me in myn dwaaling zult verlichten
Ze is al te lief en waard om die te wederstaan.
Ik neem u voor myn Zoon, neem my voor Vader aan
Bedwing u zelf, en doe Heraklius herleeven:
Zo ziet gy hem eerlang als Vorst ten Troon verheven

HERAKLIUS.

Ach! 't gaat te hoog, 'k voel dat myn glory, met geweld,
't Ontzag verbreekt, dat haar door dwang was voor-gestelt.
Tot welk een haatelijk besluit durft gy niet komen!
Wanneer men word tot Zoon van imand aangenomen,
Moet die genade ons meer verheffen. Welk een hoôn!
Wat onuitwisbre schand zou 't weezen voor de Zoon
Van Vorst Mauritius! liet hy zich zo beleezen!
Wat zou hy voor het Ryk een schrikklijk Monster weezen!

PHOKAS.

Hoop op de dood niet meer, die gy verdient, ga heen,
Gy ſart myn gramſchap niet, als tegens hem alleen.
Vergeefs tracht ge u onwaard tot zulk een ſtaat te toonen:
Ik ken hier d'oorzaak van, en zal myn bloed verſchoonen.
Uw onderlinge liefde en vrindſchap is zo groot,
Dat ge, om zyn leven te beſchermen voor de dood,
Veinſt Martiaan te zyn: maar ik zal haaſt uw poogen
Veryd'len, Lyf-wacht, kom; doorſteek hem voor zyn oogen.

HERAKLIUS.

Houd op, trouwlooze.

MARTIAAN.

Ach! Prins, wat wilt gy doen?

HERAKLIUS.

De Zoon voor 's Vaders woede en razerny behoên.

PHOKAS.

Vaar voort, Octaviaan.

HERAKLIUS.

Wacht u, zulks te onderwinden.

MARTIAAN.

Spaar hem dien Zoon ſlechts dien hy tracht in u te vinden.
Stoor toch geen lot, dat hem zo minzaam is en zoet:
Maar laat my ſterven, Prins, indien ik ſterven moet.
Heraklius zal zeer vernoegt ten grave daalen;
Dewyl gy, na zyn dood, zult met zyn Ryks-Kroon praalen.
De Hemel rekk' de loop uws levens, op dat gy
Noch lang regeeren moogt, tot nut der Heerſchappy.

PHOKAS.

Dit gaat te hoog: ik kan dat laſtren niet gedoogen.
Ik zeg u andermaal: doorſteek hem voor zyne oogen.

HERAKLIUS.

Laat af, Barbaar, ik ben....

PHOKAS.

Wie?

HERAKLIUS.

'k Weet niet wat ik doe.

PHOKAS.

Gy kunt hier na daar op uw wel beraân. Stoot toe.

HERAKLIUS.

Ik ben... wat zeg ik!

PHOKAS.

Spreek.

HERAKLIUS.

'k Ben, zo 'k my moet verklaaren,
Die ik moet weezen, om hem 't leven te bewaaren.
De vrindschap port my, dat ik tot erkentenis,
Uw toon die liefde, die hy aan u schuldig is.
Ja, Heer, 'k beloof u zo getrouw te zyn na dezen,
Als ooit Heraklius zyn Vader konde weezen.
'k Verklaar, om zynentwil, zyn Stam-huis voor het myn:
Ja, dat zyn Ouders zelf, myne wettige Ouders zyn.
Maar gy, gy zult dan ook als Borg staan voor zyn leeven:
Dat hy niet door het lot des Oorlogs kom te sneeven,
Noch in het heimelijk te schelms verraaden word,
Noch dat het Bliksem vuur niet op hem neder stort!
Want zo de gramschap van de Hemel me onrechtvaar-
dig
Beroofde van een Vrind, voor my zo lief en waardig,
Ik zou me aan u van dat verlies dan wreeken, schoon
Gy al myn Vader waard, myn Heer, en ik uw Zoon.

PHOKAS.

Vrees niet: gy beide zult my tot een steunsel weezen.
De liefde, die hy tot u draagt, verbant myn vreezen.
Myn Ziel bezwymt van vreuchde; ik wensch nu anders (niet,
Als dat gy beide word gestelt in 't Ryks gebied.
Dank zy de Hemel, die my weer myn Zoon doet vinden.

Maar gy, gy zult u aan Pulcheria verbinden:
Door die gehoorzaamheid bevestigen, dat gy
Prins Martianus zyt, de waare Zoon van my.

HERAKLIUS.

Zo wilt gy dan, dat ik zal met myn Zuster Trouwen?

PHOKAS.

Hebt gy, zo straks my voor uw Vader niet gehouwen?

PULCHERIA.

Tieran, schoon hy al gaf zyn stem tot deze Trouw,
Meent gy, dat myne haat daar door verdwynen zou?
Wie geeft u zulk een hoop? om dat gy hem doet vreezen,
Beeld gy u in, dat ik ook om-gezet zou weezen:
Dat ik, onaangezien die onuitwisb're hoon,
Zou trouwen met myn Broêr, of met een Dwinglands
Zoon.

VIERDE TOONEEL.

PHOCAS, HERAKLIUS, MARTIANUS, PULCHERIA, KRISPUS, *Wacht.*

KRISPUS.

GY zyt, ô Vorst, veel aan Exuperus verbonden.
't Oproerig Volk, dat in de Wap'nen wierd gevonden,
Leit t'eenemaal gedempt, door zyn beleid, en kracht;
De aanvoerders heeft hy hier gevangen mêe gebragt.

PHOCAS.

Dat hy hen brenge in een der naaste Hofvertrekken:
Ik sal de grond zien van hun eed-gespan te ontdekken.

Krispus vertrekt, Phokas vervolgt, tegens Heraklius.

Maar gy, ondankb're, neem my voor uw Vader aan.
Het Graauw, dat tegens myn gezag was op gestaan,
Is op het nad'ren van Exuperus verstoven.
'k Heb niets te veinzen: 'k ben nu al myn vrees te boven.

Tegen PULCHERIA.

Gy hebt een oogenblik noch tyd: dien u daar af;
't Zal anders zekerlijk gedyen tot uw straf.

Wilt gy niet, dat den een zal met den ander sneeven,
Moet gy niet weigeren, myn Zoon uw hand te geeven.
Ik zal hen beide doen vergaan voor uw gezigt,
Zo ik in 't kort niet in myn dwaaling werd verlicht.
'k Begeer geen Zoon, aan wien myn naam tot schand zou strekken
Die myne liefde haat, en zich die poogt te onttrekken.

PULCHERIA.

Gy wreede, dreig my niet, 'k ben tot de dood bereid.

PHOCAS.

Zou 'k u doen sterven? neen: myn goedertierenheid
Was dan te groot voor u, stel 't vry uit uw gedachten:
Gy hebt van my niet die genade te verwachten.
Denk eer....

PULCHERIA.

Waar aan, Tieran?

PHOCAS.

Met my in d'Echt te treên,
Terwyl hun beider bloed zal stroomen om u heen.

PULCHERIA.

Ach! welk een straf.

PHOCAS.

Ze is groot: maar dit is myn begeeren:
Wyl gy, de dood ten trots, myn gramschap durft braveeren.
't Staat noch aan u, Mevrouw, uw Broeder te behoên,
'k Weet nu een middel, daar 'k u door kan beeven doen.

VYFDE TOONEEL.

HERAKLIUS, MARTIANUS, PULCHERIA.

PULCHERIA.

Die bloodaart vleide u, om dat hy begon te vreezen:
Maar dat is d'aard van een Tieran, dat minzaam weezen,
Die tederheden zyn niet dan geveinst geweest:
't Was enkel dwang: hy dient zich van geweld, of vreest,

Hy 's onverdraaglijk wreed, of toont zich laf van zinnen,
Na 't blind geluk hem schynt te haaten, of te minnen.
'k Zag naauwlijks, dat de vrees dien Dwingeland begaf,
Of 'k wierd gedreigt van hem met d'allerwreedste straf.
Myn Broeder... 'k noem u dus; wyl gy die naam wilt draagen,
Mint gy me, als Zuster, zo behoed my voor zyn plaagen.

HERAKLIUS.

Hoe kunnen we u behoên, zo hy ons beide dood?

PULCHERIA.

Een ed'le raad vermag zeer veel, in zulk een nood.

MARTIAAN.

Ik weet geen beter raad, dan met de Zoon te paaren,
Om u voor 't huw'lyk van den Vader te bewaaren:
Dit moet gy niet ontzien, om grooter kwaad te ont'gaan.

PULCHERIA.

Hoe vond ik hem, indien ik zulks al wou bestaan?
Wie zal me in 't huw'lijk, 't welk my zou tot schand gedyen,
In 't minste kunnen van bloed-schendery bevryen?

MARTIAAN.

't Zou voor ons alle drie, 'k beken 't, gevaarlijk zyn:
Maar 'k wilde, dat men slechs uw Bruigom waar in schyn,
Men met u leefden, als een Broeder, na het trouwen;
Om den Aarts-dwingland in zyn woede te weêrhouwen.

PULCHERIA.

Zo zou men veinzen? Ach! welk een laf hartigheid!

HERAKLIUS.

't Is edelmoedig, als het een Tieran misleid.
Krygt gy uw Broeder, zult gy bei gelukkig weezen:
Hy heeft in 't heimlijk dan twe vyanden te vreezen,
Die steeds elkanderen aanmoedigen, om dien
Gemeene Vyand eens een voordeel af te zien,
Tot dat hun veinzen werd volendigt met zyn leven.

PULCHERIA.

'k Zal, tot behoud'nis van u beide, u niet weerstreeven:
Maar

Maar veinzen, om dat gy 't my raad in dit geval.
Maar zeg eens, wie my hier zyn hand in leenen zal:
Wie van u beide zal, met my, dit onderwinden

HERAKLIUS.

Gy, Prins, wiens schranderheid die list weet uit te vinden.

MARTIAAN.

Gy, die van Phocas reeds erkent word voor zyn Zoon.

HERAKLIUS.

Gy, die aan haar dus lang uw hart hebt aangeboôn.

MARTIAAN.

Gy kunt zyn tederheid veel eer, als ik, belaagen.

HERAKLIUS

Gy zult, als Minnaar, haar het best daar in behaagen.

MARTIAAN.

Gy gaaft al in 't begin u stem daar toe, na 't scheen.

PULCHERIA.

Ach, Princen, 'k zie, dat gy die edelmoedigheên
Niet kunt verloch'nen, daar uw Ziel door word bewogen:
Dat gy de schyn zelf van geen misdaad kunt gedoogen.
Ik heb ook anders niet van u verwacht in 't end;
Dewyl uw edle deuchd en aard my was bekent.
Ik volgde uw raad op, om die weigering te hooren.
'k Weet, dat een hart, dat tot de Rijks kroon is gebooren,
Het kleenst bedrog, als laf en schandlijk, wraaken zal.
Men stelle onze uitkomst dan, o Princen, aan 't geval.

HERAKLIUS.

Maar denk, wat my dan niet al rampen staan te wachten:
Men zal my in een staat, gans onbekend, doen slachten,
Niet als Heraklius; schoon ik, vol edle moed,
Die heerlijke naam bevestig met myn bloed:
Ook zal myn dood dien Prins geen voordeel kunnen geeven:
Wyl ik hem, stervend, niet kan houden in het leven.

MARTIAAN.

Ik bid, Mevrouw, zie ook myn ongeluk eens aan.

Ik ben Heraklius, Leonsus, Martiaan:
En op een enk'le dag, als drie verscheiden looten,
Uit Keizers, Rechters, en Tierannen voort-gesprooten.
Ik ken my zelve niet in dit verward geval;
En vrees ook, dat ik in die dwaaling sterven zal.
Heb met de wreedheid van myn lot wat mededoogen.

PULCHERIA.

't Lot valt u wreed, 'k beken 't, ik ben daar door bewogen:
'k Beklaag u alle bei, in uw rampzaligheid.
De dood, die van my werd, met ongeduld, verbeid,
Zal, schoon de Dwingeland my die ontzegt te geeven
In 't kort de loop daar van volenden met myn leeven.
'k Zal... Wat of die Verraâr toch herwaards komen doet.

ZESDE TOONEEL.

HERAKLIUS, MARTIANUS, PULCHERIA, AMINTAS.

'k Heb my gezuivert van die naam, in Phocas bloed.

HERAKLIUS.

Wat zegt gy ons?

AMINTAS.

'k Zeg, dat de wreeker van uw Vader
Die laster-naam geensins verdient heeft van Verrader
Dat Phocas dood is, en gy Meester zyt, myn Heer.

HERAKLIUS.

Waar van?

AMINTAS.

Van 't Ryk.

MARTIAAN.

Door u?

AMINTAS.

Neen; maar ik deel in de eer.

HERAKLIUS.

Wie 's d'oorzaak dan, dat we onze elende zyn te boven?

AMIN-

AMINTAS.

Dat is Exuperes, kond gy dit wel gelooven?

MARTIAAN.

Wat zegt ge? Exuperes, die zelf ons eerst verried?

AMINTAS.

Dat strekte alleen, om u te zien in 't Rijks-gebied.

HERAKLIUS.

Is 't hy niet, die het Volk dorst in het oproer stuiten

AMINTAS.

Hy is het, op wiens last het volk eerst raakte aan 't muiten

MARTIAAN.

Heeft hy d'aanvoerders niet gevangen méê gebrogt.

AMINTAS.

Die waaren aan hem, door een eed-gespan, verknocht,
En hadden met dien Held, in 't heimelijk besloten,
Den Dwingland, onder zulk een schyn, na 't hart te stooten.
Hy treed, kwansuis met zyn gevangnen, vry en stout
Door 't Hof, tot aan 't vertrek, daar Phocas zich onthoud:
't Getal der Wacht was kleen, die we aan den ingang vonden.
Na dat ons Krispus, die men had voor af gezonden,
Berichte, dat hy ons terstond te woord zou staan,
Zyn wy gezamentlijk ter Kamer ingegaan.
Men deed, zo dra wy den Geweldenaar begroetten,
All' d'overwonnenen neêr-knielen voor zyn Voeten.
(Dit was het teken van den aanval voor dat Volk.)
Zy trekken, vol van moed, hier op terstond hun Dolk.
De dapp're Exuperes, vervoert door ed'le tooren,
Schiet aanstonds op hem toe, en laat zich schielijk hooren.
Laat af, maak plaats. Riep hy, *my komt den eerste slag*
Hier door herstel ik my weer in myn oud gezag.
Hy treft den Dwingeland: doet hem ter aarde ploffen,
Daar hy van ieder een, uit wraak, noch wierd getroffen.
't Volk roept en schreeuwt hier op al juichende en verblyd:

Lang

Lang leef Heraklius, zyn Vyanden ten ſpyt.
Zyn Hof-wacht, al te zwak, om ons te weder-ſtreeven,
Antwoorde op dit geluit: *Lang moet dien Erf-Prins leeven.*
Men vond zelf onder al zyn Lyf-Trawanten niet
Een enk'le ſtem, die zich voor Phocas hooren liet.

PULCHERIA.

Met wat gevaar heeft dit die Held niet ondernomen!

AMINTAS.

Myn Heer, daar zie ik hem met Leontina komen.

ZEVENDE TOONEEL.

HERAKLIUS, MARTIANUS, LEONTINE, PULCHERIA, EUDOXE, EXUPERES, AMINTAS, *gevolg van ſaam-gezwoornen.*

HERAKLIUS.

IS dan de ſtrafheid van ons lot in 't end verzoet?
Is 't waar, Mevrouw, 't verhaal, dat ons Amintas doet?

LEONTINE.

't Geluk dier aanſlag is bezwaarlijk uit te drukken.
't Beleid dat ieder tot verwond'ring moet verrukken...

HERAKLIUS *aan* EXUPERES.

Kom, ed'le Ziel, omhels twe Princen, die u niet
Beloonen kunnen, naar uw dienſt, aan hen geſchied.

EXUPERES.

Ik bid, dat een van twe my wil genade geeven,
Zo 'k u gewrooken heb, 't koſt dan zyn Vader 't leeven.

MARTIAAN.

't Zy, wie 't van beide treff', men trooſt zich in zyn dood:
Dewyl 't een Dwingland was, die onze val beſloot.
Doch 'k weet niet, welk een ſtryd ik in my voel ontſteeken.

HERAKLIUS.

't Is moogelijk Natuur die ge in uw Ziel hoort ſpreeken.
Doch, Prins, uw lot is niet rampzaliger dan 't myn.

Kryg

Kryg ik de Kroon, gy zult myn Zusters Bruigom zyn.

Tegens LEONTINE.

't Staat nu aan u, Mevrouw, om deze twist te slissen:
Trek ons toch end'lijk eens uit deze duisternissen.

LEONTINE.

't Geen ik zou zeggen, hielt gy licht'lijk voor verdicht.

MARTIAAN.

Men kan niet beter dan door u zyn onderricht.

LEONTINE.

Dat kon u mooglyk noch achterdenken geeven:
Maar daar 's een Brief, zelf van de Keizerin geschreven

Aan Pulcheria, haar geevende een Brief.

Gy kent het allerbest haar hand, Mêvrouw, 'k stel nu
't Lot van een Broeder en een Bruidegom aan u.
Zie, wat geheim zy aan my stervend toe-vertrouwde.

PULCHERIA.

Ik kus de Brief; dewyl ik die als heylig houde.

LEONTINE.

Komt, Princen, hoort nu, uit wat Stam gy beide spruit.

HERAKLIUS *tegens Eudoxe.*

't Zy wie 'k ook weezen mag, gy zyt en blijft myn Bruid.

PULCHERIA *leest.*

Wie zoude in zulk een druk, noch zulk een vreucbd verwachten!
Na Leontine, door onze ondergang gekwelt,
Haar eigen Zoon, in plaats liet van de myne, slachten,
Heeft zy den Dwingeland myn Zoon ter hand gestelt,
Dus heeft zy voor myn bloed haar eigen bloed vergooten,
En twemaal dien Barbaar door listigheid verraân
Die gy Leonsus noemt is waarlijk Martiaan:
De valsche Martiaan is uit myn bloed gesproten.

CONSTANTINA.

PULCHERIA *tegens Heraklius.*

Gy zyt myn Broeder dan!

HERAKLIUS.

En gy krygt naar uw zin,

Na

Na die verwarringe, het voorwerp van uw Min.

LEONTINE *tegens Pulcheria.*

Gy wist te veel, om u met bloed-ſchand te bevlekken.
Zo dat u dit geheim niet kon tot nadeel ſtrekken.

Tegens MARTIAAN.

Vergeef het my, myn Heer, dat ik eerst heb getracht
Te doen, het geen nu door een ander is volbragt.

MARTIAAN.

Deze algemeene vreuchd wil ik geenſins verſtooren.
Maar ach! Vergeef 't my, zo Natuur een zucht laat hooren.
Schoon hy geenſins verdient bemint te zyn, het bloed
Maakt echter, dat een Zoon zyn Vader minnen moet.
Men kan zo ſchielijk niet die neiging meeſter weezen.

HERAKLIUS.

Zyt dan Leonſus noch, gelijk gy waard voor dezen,
En min de Vyanden van dien Aarts-Dwingeland.
Op dat de naam zelf van zyn Na-zaat raak van kant.

Tegens EUDOXE.

En gy, Mevtouw, die my dus lange koſt behaagen,
Aanvaart myn hart en Kroon, die u word op-gedraagen.

EUDOXE.

Myn Heer, gy toont hier door uw edelmoedigheid.

HERAKLIUS *tegens Exuperes en Amintas.*

En gy myn Vrinden, door wiens moed en kloek beleid
Ik nu zo onverwacht heb 't Ryks gezag verkreegen,
Laat ons den Hemel eerſt bedanken voor dien zegen
En dan Heraklius, als Erf-Prins van de Kroon,
In 't aanzien van al 't Volk, verheffen op den Troon.

Einde van 't Vyfde en laatſte Bedrijf.